

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії України та регіоналістики

**Суспільно-географічна характеристика сфери культури в контексті
формування духовної складової якості життя населення
(на прикладі Чернівецького району)**

Випускна кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав:
студент 2 курсу,
спеціальності 106 – Географія
ОП «Регіональний розвиток і просторове
планування »
Антон Петров
Науковий керівник:
к.г.н, доц. Наталія ЗАБЛОТОВСЬКА.

До захисту допущено:
протокол засідання кафедри №__
від «__» грудня 2023р.
Зав. кафедри _____ проф. Іван КОСТАЩУК

Чернівці – 2023

АНОТАЦІЯ

Антон ПЕТРОВ

*Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 10—
Природничі науки спеціальності 106 — географія, ОПП «Регіональний
розвиток і просторове планування» кафедри географії України та
регіоналістики
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. м.
Чернівці, Україна, 2023*

Суспільно-географічна характеристика сфери культури в контексті
формування духовної складової якості життя населення
(на прикладі Чернівецького району)

Анотація. У роботі показано роль духовної складової у формуванні якості життя населення. З'ясовано місце сфери культури, серед об'єктів дослідження суспільно-географічної науки, та здійснити аналіз наукових праць та підходів провідних вчених суспільно-географів по вивченні культурної сфери. Розглянуто та охарактеризовано основні чинники функціонування сфери культури в Чернівецькому районі. Здійснено аналіз функціонально територіальної структури сфери культури Чернівецького району. Розкрито проблеми та перспективи розвитку сфери культури у Чернівецькому районі.

Ключові слова: сфера культури, якість життя населення, заклади культури, музей, будинок культури.

Abstracts.

ANTON PETROV

*Applicant for the second (master's) level of higher education in the field of knowledge 10 - Natural Sciences, speciality 106 - Geography, EPP "Regional Development and Spatial Planning" of the Department of Geography of Ukraine and Regional Studies
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Chernivtsi, Ukraine, 2023*

The paper examines the socio-geographical characteristics of the cultural sphere in the context of the formation of the population's quality of life, using the Chernivtsi district as an example.

Abstract. The paper examines the socio-geographical characteristics of the cultural sphere in the context of the formation of the population's quality of life, using the Chernivtsi district as an example. The paper examines the socio-geographical characteristics of the cultural sphere in the context of the formation of the population's quality of life, using the Chernivtsi district as an example. It highlights the importance of the spiritual component in this process. This text analyses the place of the cultural sphere in social and geographical science and reviews the scientific works and approaches of leading social and geographical scientists. It considers the main factors that influence the functioning of the cultural sphere in Chernivtsi district and characterises its functional and territorial structure. The problems and prospects of development of the cultural sphere in Chernivtsi district are revealed.

Key words: sphere of culture, quality of life, cultural institutions, museum, house of culture.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Антон ПЕТРОВ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ.....	8
1.1. Якість життя населення як показник рівня соціально-економічного розвитку регіону.....	8
1.2. Вивчення сфери культури в контекст забезпечення духовної складової якості життя населення.....	11
1.3. Методи суспільно-географічного дослідження сфери культури.....	16
Висновки до 1 розділу.....	18
РОЗДІЛ 2 ЧИННИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ РАЙОНІ.....	19
2.1. Історико-географічні чинники.....	19
2.2. Природно-географічні чинники.....	22
2.3. Демографічні чинники.....	23
2.4. Соціально-економічні чинники.....	26
2.5. Етно-культурні чинники.....	28
Висновки до 2 розділу.....	30
РОЗДІЛ 3. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА СТРУКТУРА СФЕРИ КУЛЬТУРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО РАЙОНУ.....	31
3.1. Загальні особливості функціонально-територіальної структури сфери культури у регіоні дослідження.....	31
3.2. Розміщення закладів культури Чернівецького району, та забезпеченість ними.....	32
3.3. Функціонування закладів культури клубного типу.....	34
Висновки до 3 розділу.....	38
РОЗДІЛ 4. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ КУЛЬТУРИ У ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ РАЙОНІ.....	39

Висновки до 4 розділу.....	52
ВИСНОВКИ.....	53
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Актуальність дослідження. Рівень життя населення як суспільно-географічна категорія представляє собою рівень та ступінь задоволеності потреб населення у матеріальних благах, а також у побутових та культурних послугах. Споконвіків, культура була однією з основних рушійних сил розвитку цивілізації. Саме завдяки розвитку власних, ідентичних етнічних культурних традицій, в будь якій сфері народи світу і відрізняються між собою. Саме культура в усіх її проявах, та всіма своїми особливостями є своєрідною візитною карткою нації. В період 21 століття, коли завдяки всесвітній глобалізації, необмеженим та безперервним обміном інформацією, можливості для поширення та взаємопроникнення різних культур є величезними, дуже важливим є вивчення та збереження власною культури як одного з найбільших скарбів народу.

Буковинський край, та новостворений Чернівецький район перебувають в такому суспільно-географічному положенні, яке завжди мало значний вплив на розвиток та формування його культурної самобутності. В сучасний період процесів всесвітньої взаємно інтеграції, інформатизації та поступове стирання кордонів на усіх рівнях робить тему цього дослідження особливо **актуальною**.

Тому саме культурна сфера новоутвореного Чернівецького району і стала **об'єктом** нашого дослідження, а **предметом** є процеси що відбуваються з даною цією сферою в наслідок суспільно-географічного положення Чернівецького району.

Метою роботи є вивчення та аналіз сучасного стану розвитку культурної сфери Чернівецького району, як духовно формуючої якості життя його населення.. Для того щоб більш детально дослідити дану тему перед нами поставлено ряд завдань:

- Показати місце духовної складової у формуванні якості життя населення;

- З'ясувати місце сфери культури, серед об'єктів дослідження суспільно-географічної науки, та здійснити аналіз наукових праць та підходів провідних вчених суспільно-географів по вивченні культурної сфери;
- Розглянути та охарактеризувати основні чинники функціонування сфери культури в Чернівецькому районі та місце серед них суспільно-географічного положення;
- Здійснити аналіз функціонально територіальної структури сфери культури Чернівецького району.
- Проблеми та перспективи розвитку сфери культури у Чернівецькому районі

Методологічною основою написання даної роботи слугували праці відомих вчених які здійснювали дослідження у цій галузі: І. Гукалової, О. Г. Топчієва, І.І.Ровенчака, О.О. Любіцевої, М. Д. Пістуна, О.І. Шаблія, Я.Б. Олійника, К. А. Немец та Л. М. Немец, Н.В.Моштакової, В.М.Воловика, О.Г. Заячук та інших.

Інформаційною основою дослідження слугували дані Чернівецького статистичного управління, сайтів «GROMADA.INFO», «Децентралізація» та ряду інших. В процесі дослідження нами було використано наступні методи, літературний, статистичний, математичний, метод моделювання, картографічний.

Наукова новизна роботи полягає в тому що вперше після завершення процесу адміністративно-територіальної реформи біло здійснено аналіз територіальної організації культурної сфери на рівні новоствореного (Чернівецького) району.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

1.1 Сфера культури як об'єкт дослідження суспільної географії

Географічна наука, характеризуючи якість життя населення, не тільки розкриває соціально-економічне становище населення, а й дає можливість проаналізувати територіальні відмінності в природних соціально-економічних і географічних умовах життя населення. Таким чином, воно на практиці показує, як у різних умовах і на різних територіях розвиваються ті чи інші соціально-економічні процеси та явища, створюючи можливості для їх регулювання. Виявлення регіональних диспропорцій у якості життя населення попереджає про можливість соціальної та політичної напруги, спричиненої значною соціально-економічною нерівністю територій. Усе це, на думку Л. І. Абалкіна [8.], потребує теоретичної постановки та розробки проблеми якості життя населення. Останнє не можна зводити лише до кількості товарів і послуг, які споживає населення, а має доповнюватися соціальними та екологічними компонентами, які відображають такі процеси, як наявність вільного часу, його раціональне використання та надія на життя. Це логічно хоча б тому, що всі сторони життя людей, від соціально-споживчих до соціально-політичних і морально-психологічних, взаємопов'язані одна з одною, з економічним розвитком і всіма процесами соціально-природної взаємодії.

Наприклад, найпоширеніша сучасна концепція рівня життя сформульована в документах ООН і включає дев'ять компонентів: сферу охорони здоров'я; споживання їжі; освіта; робота; умови життя; соціальний захист; одяг; відпочинок і вільний час; права людини [4].

Ірина Гукалова, яка, дослідивши особливості якості життя населення регіонів України, пропонує таке трактування категорії: якість життя

населення – категорія, що характеризує умови життя та розвиток населення. у середовищі, яке визначається з точки зору його здатності забезпечувати відновлення та збалансований розвиток суспільства. фіксує багаторівневу систему умов життя основної частини населення, яка визначається особливостями сучасного розвитку суспільства того чи іншого регіону, домінуючим у цьому способі виробництва та проживання. З розгляду виключаються індивідуально-особистісні аспекти життєвої ситуації, особливості життя, пов'язані з традиціями, національними звичками або властиві певним верствам населення (найбагатшій його частині або, навпаки, найбіднішому). Поняття громадського здоров'я в даній статті охоплює, з одного боку, масові характеристики умов життя, праці та побуту і відповідні цим умовам медико-демографічні та інші характеристики населення, а з іншого боку, специфічні особливості характерні для сучасного етапу здоров'я. розвиток України в умовах трансформації економіки та глобального впливу.

Якість життя визначається всіма показниками, які впливають на життя населення і можуть бути оцінені як кращі чи гірші. Це багато характеристик і показників зручності – дискомфорту, комфортності – дискомфорту природного середовища, екологічного стану середовища. Це умови економічного життя населення, від зайнятості, умов праці до рівня заробітної плати та інших доходів населення. Це рівень розвитку сфери послуг, наявність і якість усіх основних видів послуг. До основних характеристик якості життя відносяться також забезпеченість населення житлом та рівень його якості, харчування, можливості та умови для відпочинку. Якість життя визначається також умовами етнокультурного розвитку, політичної та духовної свободи та активності, тощо.

Слід зазначити, що І. Гукалова чітко розмежовує якість життя та поняття рівня життя та вважає, що якість життя населення є соціально-еколого-економічною детермінацією умов життя та характеристик розвитку. популяції, і про неї можна судити на основі співвідношення складових її

компонентів, про рівень розвитку або сприятливість яких йдеться окремо. Вважається недоцільним робити в даній роботі узагальнену оцінку життя як високої чи низької якості, оскільки вона не відповідає як необхідним філософським вимогам, у разі вивчення якості життя населення. розуміння якості та її суспільно-географічна оцінка. Проаналізувавши підходи різних науковців, ми вважаємо, що для дослідження територіальної диференціації якості життя населення найбільш прийнятним є зведення різних критеріїв (наборів показників) до невеликої кількості блоків – складових якості життя населення. Вони визначатимуть структуру та дадуть змогу оцінити як її окремі сторони, так і якість життя в цілому як інтегральний показник розвитку території. На нашу думку, структура якості життя населення буде представлена такими компонентами:

- економічні – добробут населення (доходи населення, рівень заробітної плати, зайнятість та її структура, рівень безробіття тощо);
- споживчі (кількість і якість продукції, товарів, послуг, товарообіг, нерухомість і комфортність умов проживання тощо);
- розселенсько-демографічний – включає характеристики розселення (щільність і тип розселення, природний та механічний рух населення, рівень урбанізації, захворюваність, дитяча смертність).
- соціальна – соціальна захищеність (або якість соціальної сфери) (забезпеченість дошкільними, загальноосвітніми та вищими навчальними закладами, рівень медичного обслуговування, кількість закладів культури, можливості оздоровлення та дозвілля);
- екологічні – якість навколишнього середовища (або якість екологічної ніші), (розораність території, лісистість, обсяги викидів забруднюючих речовин, радіаційний фон, площі природних заповідників тощо).

Тож на як бачимо якладова культури, а точніше характеристики сфери культури, з невідомою частиною при вивчення якості життя населення.

1.2. Вивчення сфери культури в контекст забезпечення духовної складової якості життя населення

Сфера культури входить в групу конкретних, окремих об'єктів дослідження суспільної географії та знаходить своє відображення в окремій самостійній її галузі – географія культури.

В процесі поетапної еволюції та розвитку людського суспільства, паралельно розвиваються та набувають нових ознак, усі його складові компоненти, зокрема культура. Серед галузей соціальної сфери, основним завданням культури є реалізація та задоволення творчих, естетичних та духовних потреб суспільства. Саме завдяки розвитку та поширення культурної сфери у просторі, активізуються або ж сповілюються інші процеси розвитку тієї чи іншої території або регіону. Завдяки прояву культурних компонентів, відбувається переплітання та взаємопроникнення давніх та нових тенденцій суспільного розвитку, та як наслідок утворення чогось нового. Відбувається процес передачі споківічних цінностей та ідеалів існування функціонування того чи іншого суспільства, які зрештою формують модель поведінки та менталітет нації. Вершиною таких процесів, є зрештою формування комплексного образу народу, що проживає на певній території, та сповідує власні цінності, пам'ятає, шанує та розвиває характерні для нього звичаї та традиції. Якраз культура, є тією важливою закріплюючою основою, зберігає національну ідентичність народу, та вирізняє його з поміж інших народів світу.

В суспільній географії, за О. Г. Топчієвим: «Об'єктом дослідження являє собою сукупність чи множинну фрагментів реальної дійсності, що мають якісну визначеність, а предмет досліджень – це сукупність наших представлень про цей об'єкт».[1] Відповідно одним із таких об'єктів виступає культура, яка з превязкою до певної території і розглядається одна із складових суспільної географії.

Зокрема О. О. Любіцева, так розглядає поняття географії культури, як об'єкту дослідження суспільної географії: «географія культури – це галузь географічних знань про просторові аспекти буття культури» [2]. М. Д. Пістун, дає своє визначення об'єкту вивчення географії культури та вбачає в ньому визначення територіальних комплексів (системи), а предметом територіальну організацію усіх окремих культурних компонентів, які в свою чергу поділяються на духовні та матеріальні [3]. Предметом її дослідження є форми просторової організації культури, сформовані в процесі трансформації традиційної культури на сучасну.

Аналізуючи наукову літературу можна знайти величезну кількість визначень до самого терміну «культура», який вживається для характеристики процесів та понять, що перебувають в абсолютно різних сферах функціонування суспільства.

Розглянувши переляк визначень щодо терміну «культура» які подає електронний ресурс «Енциклопедія Сучасної України» можна виділити кілька основних напрямів щодо трактування даного терміну. До прикладу ще в період першого століття до нашої ери римські вчені розглядали культуру, як спосіб організації сільського господарства та пошук можливостей для підвищення продуктивності праці. В той же період відомий римський філософ та публіцист Цицерон, розглядає поняття «культури» в контексті розвитку творчих знань умінь та здібностей людини, що формуються шляхом духовного розвитку та самовдосконалення [4].

З розвитком людської цивілізації, глибина латинського слова «культура» тільки розширюється, набуваючи нових значень, забарвлень та акцентів. В багатьох випадках його сміливо можна вважати навіть своєрідним синонімом слова «цивілізація» в контексті особливостей її основних проявів на певній території, що є своєрідним поштовхом для розвитку науки – географії культури, як одного з об'єктів дослідження суспільної географії. Культура стає невід'ємною компонентою, завдяки якій відбувається людське усвідомлення власного, територіального життєвого

простору існування, як особливого середовища (ойкумени) – території, що заселена та змінена людьми, внаслідок цивілізаційного розвитку[6].

До прикладу, всесвітня організація ЮНЕСКО, завданням якої і є в першу чергу охорона та збереження світової культурної спадщини, подає своє узагальнене визначення терміну «культура», яке містить у собі поняття "цілісного комплексу унікальних духовних, матеріальних, інтелектуальних і емоційних характеристик спільноти або соціальної групи, які охоплюють не тільки мистецтво і писемність, а й спосіб життя, уклад спільного проживання, системи цінностей, традиції і вірування" [5].

Отож, узагальнивши деякі основні трактування терміну «культури», такої її просторової прив'язки можна виділити кілька основних типових характеристик даного терміну:

- культура – результатом процесів що відбувалися в історії людства;
- культура – як людяності, духовності та вихованості;
- культура – як результат розумової діяльності та самовдосконалення людини, а не само особою природня особливість;
- культура – як особливий творчий духовний та матеріальний процес індивідуального розвитку територіальних спільнот, та їхній основний національний ідентифікатор;
- культура – як історичний етап розвитку творчих особливостей, традицій, правил та канонів життя, як конкретної людини, так і в загальному окремого народу чи нації, їхніх духовних та моральних цінностей ними ж створених протягом всіх етапів існування.

Базовою формуючою складовою розвитку будь-якої культури є її територіальна прив'язка, що зрештою і формує основу до виникнення предмету та об'єкту дослідження географії культури.

Глибина та різноплановість поняття «культури» зумовляє значну кількість праць та різноманіття підходів до вивчення культурної сфери, а також її структурування та розподіл на окремі складові, системи, комплекси та поняття.

За О. О. Любіцевою, структурування географії культури має наступний вигляд: географія релігії, географія мистецтва (мелогеографія, географія художньої культури, естетична географія), географія способу [2].

Таке поняття, як «комплекс культури», часто використовує професор О.І. Шаблій, в такий комплекс входять система закладів та установ що займається виробництвом споживчих товарів та послуг культурного призначення, їхнім розподілом та організацією споживання. До складу такого комплексу належать об'єкти культури та мистецтва, організації та установи що здійснюють поширення інформації [6].

Як предмет дослідження географії культури О. І. Шаблій, встановлює взаємне розміщення складових елементів територіальних суспільних формувань та структур а також їхнє функціонування та просторові зв'язки між ними. [7].

Зміст поняття «культура» позиції суспільно-географічної науки розглядає І. І. Ровенчак, він подає географію культури як самостійну галузь суспільної географії, яка займається вивченням та дослідженням територіальної організації культурної сфери, а також здійснює її розподіл на окремі підсистеми, серед яких історично, етнологічна та релігійна. Також І. І. Ровенчаком здійснено аналіз історичних особливостей розвитку та виникнення географії культури як окремої галузі суспільно-географічної науки в контексті розвитку як вітчизняних так і світових геокультурних досліджень. Вченим здійснено власне структурування географії культури з поділом її на окремі складові галузі такі як, історичну географію культури, етнокультурну географію, сакральну географію та інші [8].

Немец К. А та Немец Л. М. розглядають культурну сферу як невід'ємну складову соціогеосистеми, підтримку такої наукової позиції також, можемо спостерігати у працях Н. В. Моштакіної, яка займалася дослідженням організації культурної сфери Львівської області[9], а також в дослідженнях пов'язаних з територіальною організацією культурної сфери Харківщини, здійснених О. О. Яновською [10].

Дослідження сфери культури, з точки зору прояву її територіально-географічних особливостей, на прикладі аналізу етнокультурних ландшафтів Поділля, способів їхнього виникнення та етапів формування та розвитку здійснено у В. М. Воловика. Також розглянуто перспективи їх раціонального використання та збереження особливо цінних складових елементів таких ландшафтів[11].

Сфера географії культури в різних її проявах є предметом дослідження ряду вчених в різних наукових галузях, де вона розглядається в тому чи іншому аспекті. Так наприклад особливості функціонування культурної сфери України в період встановлення нашої незалежності, проаналізовано в історико географічному дослідженні Г. В. Скрипчука [12]. Обґрунтування соціально-економічних особливостей функціонування культурної сфери, та її територіальних особливостей розглянула у своєму дослідженні М. В. Кічурчак [13]. У праці Т. Дорош викладено підходи та аналіз принципів основних принципів щодо планування та реалізації політики держави у сфері культури[14]. Дослідженням особливостей перебігу та формування культурних процесів відносно конкретних регіонів займався О. Ріпка [15].

Здійснивши аналіз наукових праць провідних вчених у галузі вивчення поняття культури можна виділити ряд основних покладених на неї функцій:

- інформаційна – за допомогою культури відбувається передача певного соціального досвіду виробленого віками розвитку суспільства. Якраз втрата, розрив чи деформація певних культурних зав’язків, обов’язково тягне за собою ряд негативних наслідків, та можливе повторення помилок минулих поколінь;
- пізнавальна – культурна окремого народу чи світова культура в цілому, містить у собі величезний світовий досвід відображений таким чином, що створює сприятливі умови для його аналізу та засвоєння;
- виховна – саме культура слугує підґрунтям для формування культурних та моральних цінностей як однієї конкретно взятої людини так і суспільства в цілому;

- інтегративна або об'єднавча – внаслідок розповсюдження та проникнення елементів культури в людські спільноти, відбувається їхнє взаємопроникнення та об'єднання на різних рівнях від індивідуального та глобального і як наслідок виникнення загальносвітових культурних принципів та цінностей;

- соціальна – здійснює формування структури суспільства, за допомогою різних категорій та верств населення яке є безпосереднім споживачем культурних послуг. Якраз особливості такого впливу зрештою формують морально-психологічний та ментальний портрет, як конкретно взятої людини так і суспільства в цілому.

1.2 Методи суспільно-географічного дослідження сфери культури

Методика здійснення досліджень у сфері географії культури, базується використанні та інтерпретації наукових методологій та методів, напрацьованих цілою низкою вчених суспільно-географів. Серед яких варто виділити Я. Б. Олійника [16], О. І. Шаблія [7], О. Топчієва[17], Л. М. Немець[18], М. Д. Пістуна[3], І.І. Ровенчака[8], О Ріпки [15] М. Д. Моштакової [9], О. Г. Заячук [19] та ряду інших.

В залежності від особливостей того чи іншого суспільно-географічного дослідження кількість методів, ступінь їхнього використання, а також поетапна послідовність їхнього застосування може відрізнятися. Варто зазначити, що серед вчених географів, немає спільної позиції щодо кількості етапів з яких складається процес суспільно-географічного дослідження, їх число може коливатися від чотирьох і до десяти. Також може відрізнятися набір та послідовність використання того чи іншого методу. Отож, проаналізувавши підходи, перелічених вище науковців, окреслимо основні методи що застосовуються в процесі дослідження сфери культури, як суспільно-географічної складової.

Літературний метод – зазвичай застосовується на першому етапі дослідження. Передбачає собою опрацювання вже наявної наукової бази з якої відповідає темі дослідження, з метою використання вже наявних методик а також виявлення можливостей щодо власного наукового внеску. Зазвичай на даному етапі здійснюється обґрунтування актуальності обраної теми, уточнюються особливості об'єкту та предмету дослідження та створюється попередній план за яким воно буде проводитися.

Статистичний метод – передбачає збір та аналіз числових даних, щодо прояву, того чи іншого досліджуваного об'єкту чи явища, їх систематизація а також виявлення тенденцій та закономірностей. Зокрема, дослідження кількості культурних об'єктів певного типу на тій чи іншій території, співставлення відповідних даних за певні періоди тощо.

Математичний метод – передбачає собою математичну обробку вже попередньо зібраних даних, якраз за допомогою даного методу можна відобразити певні числові та кількісні закономірності та тенденції.

Метод моделювання – використання цього методу, є важливим елементом будь-якого дослідження, оскільки він передбачає собою створення певної ідеальної, зменшеної моделі досліджуваного об'єкту, процесу чи явища, та дає змогу досліднику здійснювати з ним різного роду маніпуляції. Тобто, за допомогою здійснення експерименту над моделлю, можна спрогнозувати варіанти розвитку досліджуваного явища при дії на нього різноманітних факторів впливу.

Історико-географічний – передбачає аналіз та простеження історико-географічних особливостей розвитку досліджуваного явища в минулому. Аналіз послідовності подій що характеризують досліджуваний об'єкт. Цей метод дає можливість глибитися в корінь досліджуваної проблеми та дати ґрунтовні рекомендації щодо недопущення помилок минулого.

Метод SWOT-аналізу – загальнонауковий метод, який можна застосовувати в будь-якій галузі дослідження. Передбачає собою аналіз чотирьох основних показників, сильних та слабких сторін досліджуваного

об'єкту, а також можливостей та загроз які можуть для нього виникнути. Такий метод є абсолютно прийнятним та зручним, як для аналізу територіальних особливостей культурної сфери в цілому, так і для аналізу її окремих структурних компонентів.

Картографічний метод – даний метод може використовуватися на будь-якому етапі роботи, і є невід'ємною складовою суспільно-географічних досліджень. Створення картографічної моделі, дає можливість наочної демонстрації регіональних просторових характеристик досліджуваного об'єкту, на кожному з етапів його вивчення, а також значно спрощує можливість швидкого сприйняття, аналізу та отримання певного уявлення про нього для звичайного читача. Використання даного методу, значно підвищує вагомість здійсненого наукового дослідження.

Метод прогнозування – зазвичай використовується на завершальному етапі роботи, після проходження усіх попередніх методів та аналізу наявної інформації по темі. В значній мірі від поєднується з рядом інших вище перелічених методів, особливо з такими як статистичний, математичний та моделювання. Завданням цього методу є окреслення основних сценаріїв і перспектив подальшого розвитку та функціонування досліджуваного об'єкта.

Перелік та послідовність використання того чи іншого методу можна змінювати в залежності від поставлених завдань, а також власного підходу дослідника. Але, також варто зауважити, що чим більшою є кількість та різноманіття методів які використовуються підчас дослідження, будуть лише сприяти отриманню більш достовірних наукових результатів.

Висновки до 1 розділу.

Таким чином сфер культури буде відображати духовну (культурну) складову якості життя населення регіону. Адже для людини після задоволенн потреб фізичних та матеріальних обов'язковими є задоволення духовної складової життєдіяльності. І саме в даному випадку вивченнрозмфщеннф закладів культури, та особливостей їх функціонування будуть науково та практично значимими.

РОЗДІЛ 2.

ЧИННИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ РАЙОНІ

2.1 Історико-географічні чинники

Сучасна культурна сфера Чернівецької області відзначається особливою різноманітністю у зв'язку з тим що воно формувалося під впливом ряду історико-географічних чинників, зумовлених географічним положенням та перебуванням під впливом різних держав.

Перші історичні відомості про діяльність людини на території Чернівецької області датуються ще добою палеоліту ще 10-12 тисяч років до нашої ери. В V столітті до нашої ери про землі Буковини, та розселення тут племен гетів згадує давньогрецький історик Геродот. Не оминула наш край і трипільська культура, стоянки якої датуються 3-4 тисячоліттям до нашої ери (період неоліту) це Шипинці, Серет, Хлівище та інші.

Свідченням того Буковина споконвіків була землею проживання словянських народів є виявлення та дослідження багаточисленних стоянок зарубинецької та черняхівської археологічних культур за період від II століття до нашої ери до VII століття нашої ери. Свій відбиток в історії краю залишили також ряд кочових племен, що в період від I тисячоліття до нашої ери і до I тисячоліття нашої ери проходили через ці землі, зокрема це були баки, готи, гуни, анти, авари та інші. Протягом IV-VII століть на буковинській землі існувало перше державне утворення під назвою – Антський союз, до складу якого входили шість великих словянських племенних груп.

Під політичну єриздикцію Києва слов'яни буковинського краю потрапили в 993 році в часи правління Володимира Великого. Починаючи з цього періоду наш регіон почергово входив до складу Київської та Галицько-Волинської Русі.

А вже в 1408 році в грамоті молдовського господаря Олександра Доброго який видав львівським купцям отримуємо першу історичну згадку про місто Чернівці. Вважається що Черівці є наступником колишнього руського городища Черн побудованого за часів правління галицького князя Ярослава Осмомисла в 1153 році на правому березі річки Прут, та зруйнованого внаслідок монгольської навали в XIII столітті.

В часи занепаду Київської Русі (XII-XIV ст.) на землях Північної Буковини та Південної Берарабії утворилась адміністративна одиниця під назвою Шепинська земля що практично перебувала на території сучасної Чернівецької області. З'являються відомі на тепер поселення такі як: Глибока, Кіцмань, Вашківці, Лужани та Кучурів. А вже на початку XIV століття ці землі фактично опиняються під владою Золотою Орди. Після чого отримуємо короткочасний період панування Угорщини який потім змінюють молдавські господарі.

Остання ж відома історична згадка, про Шипинську землю на території буковинських лісів датується 1444 роком. Після чого, згодом за краєм закріплюється вже звична для нас сучасна назва – Буковина, про що можна судити з історичного документу, а саме договору між угорським та польським королями Сигізмундом та Владиславом Ягайлом в 1482 році.

В період XV – XVII століття на Буковині тривала боротьба за визволення та турецьких загарбників на території Молдовського князівства з прагненням зрештою створити власну самостійну козацьку державу. Цей етап нерозривно пов'язаний з постаттю українського кошового отамана Дмитра Вишневецького, метою якого було визволення з під османського панування. Значна частина буковинців входила у склад війська Петра Сагайдачного та приймала участь також у відомій хотинській битві 1621 року. Тут варто відзначити участь вагомego політичного та духовного діяча митрополита Петра Могили. Були наші земляки і у складі війська Богдана Хмельницького, та активно приймали участь у національно-визвольній боротьбі українського народу.

Незважаючи на перебування нашого краю під владою інших держав, наприклад Молдовського князівства, тривали та поглиблювалися активні звязки з іншими регіонами України, це проявлялося і в побудові храмів, виданні книг та газет, обмін традиціями та культурними цінностями.

В 1775 році, після російсько-турецької війни Буковина офіційно числиться як одою з адміністративних провінцій Австро-Угорської імперії.

Розвиток культурної сфери буковинського краю бере свій початок ще з XVIII ст. До 1786 року наша земля перебуває під назвою – Дистрикт Буковина а потім це вже Буковинський округ королівства Галичини та Володимирії. Важливою сторінкою історії культурного та духовного розвитку краю, мав декрет Франца Йосипа I про утворення незалежної Буковинської метрополії в січні 1873 року а обрання митрополитом Долмації єпископа Євгенія. Якраз за період правління Франца Йосифа а також за його активного сприяння активно розвивалася науково-освітня, культурно-мистецька та духовна сфери. Відкривались медичні та навчальні заклади, а в 1827 році засновано Чернівецький університет з викладанням німецькою мовою на, якому функціонували кафедри української та румунської мов.

Прагнення буковинців зрештою возєднатися з іншими частинами України реалізувалося в 1918 році спочатку входженням до складу Західноукраїнської Народної Республіки, а потім входження її до складу об'єднаної Української держави. Але через ряд обставин та чинників такий стан речей тривав не довго і в вже з середини листопада, землі нашого краю потрапляють під юрисдикцію Румунії, де перебувають до 1940 року.

Наступним, досить тривалим періодом, було перебування Буковини у складі УРСР, аж до розпаду радянського союзу.

З моменту довгоочікуваної незалежності України, Буковинський край стає однією з областей незалежної держави. Багатогранна історія Буковини, та її перебування по чергово під впливом різних держав зумовила її строкатий багатонаціональний склад, тут мирно вживалися і українці, євреї, румуни, болгари, поляки, білоруси, німці та ряд інших національностей яких

налічувалося понад 70. Така різноманітність зазнала своїх проявів у формуванні культурної, архітектурної, фольклорної спадщини, переплетення та взаємопроникнення звичаїв та традицій практично у всьому. Такі впливи не те що якимось пригнічували розвиток українства, а навпаки сприяли викристалізації своєрідного багатогранного толерантного, дружлюбного, працьовитого регіону, який зрештою давав і продовжує давати нашій державі плеяду видатних представників у різних сферах діяльності [20].

2.2 Природно-географічні чинники

Щодо природно-географічних чинників то в даному випадку вони не спричиняють вирішального впливу на розвиток та функціонування культурної сфери, проте все-таки беруть участь у в інтенсивності створення та розвитку матеріальних та духовних культурних цінностей. В наслідок впливу тих чи інших природно-географічних чинників виробнича та творча діяльність суспільства може набувати певних напрямів чи аспектів. Вплив природно-географічних компонентів на утворення та еволюцію етнічної культури першим відзначив Ф. Ратцель, в рамках власної антропогенної школи. Відповідно складовими такого впливу від початку існування, розвитку та функціонування тієї чи іншої цивілізації, закономірно виступав весь спектр основних природно-географічних чинників. На ранніх етапах формування культурних каркасів окремих народів важлиий вплив мали особливості географічного положення, що в першу чергу включає в себе особливості рельєфу та наявність чи відсутність певного виду природних ресурсів. Природні фактори зумовлювали особливості формування того чи іншого виду господарської діяльності та торгівельних відносин між народами та виникнення міжетнічних звязків. Паралельно під впливом цих факторів розвивалася культурно-мистецька сфера.

Для області характерний помірно-континентальний тип клімату з досить теплим та вологим літом та відносно м'якою зимою. Відповідно це дає можливість для проведення сезонних етнічних культурно-масових дійств, що включають в себе різноманітні фольклорно-етнографічні фестивалі під відкритим небом протягом року.

Часто можна побачити відображення впливу природно-географічних чинників в різноманітних народних промислах та ремеслах, в яких використовується місцева природна сировина, робота з якою перевірена віками. Залежно від регіону а також особливостей ведення господарської діяльності використовуються природні матеріали такі як льон, бавовна, конопля, очерет овеча шерсть та інші.

Загалом аналізуючи природно-географічні особливості нашого краю, можемо констатувати що Буковина перебуває в сприятливих умовах для розвитку як господарської так і культурно-мистецької діяльності населення. Різноманіття та мальовничість ландшафтів, достатньо сприятливе географічне положення, наявність в достатньому обсязі гідрологічних ресурсів, та інших природніх багатств спричинили багатовікові контакти представників різних народів та національностей на нашій землі, що зрештою відображає особливості розвитку як в економічному так особливо і в культурному плані.

2.3 Демографічні чинники

Саме населення тієї чи іншої країни чи регіону є основним творцем та споживачем культурно-мистецького продукту на конкретній території. Важливе значення має національний склад населення, що веде за собою різноманітність в конфесійному та мовному плані, а це обов'язково в свою чергу породжує значну культурну різноманітність. Важливим є і статеві вікові особливості, напрямки та інтенсивність міграційних процесів.

Розміщення населення та особливості поселенської мережі, переважання того чи іншого виду типів поселень. Перелік вісіх вище згаданих демографічних складових, зрештою і формує безпосередній попит на формування культурної сфери в певному напрямку з своїми конкретними акцентами.

Чернівецька область є найменшою з площею території серед усіх областей України, за даним показником її питома вага становить 1,3 %. Щодо чисельності наявного населення, воно за даними Головного управління статистики в Чернівецькій області становить 896,6 тисяч мешканців. Порівнюючи з даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року, за яким населення області становило 927,9 тисяч осіб, можемо констатувати що за 20-річний період кількість мешканців скоротилася більше ніж на 31 тисячу. В області переважає сільське населення, яке налічує 508,2 тисячі мешканців, що становить близько 57%, відповідно населення міст складає 388,4 тисячі жителів (43%). Якщо здійснювати порівняння з даними останніх 20-ти років то показники часток міських та сільських жителів практично не змінилися, хоча й можемо констатувати зростання питомої ваги міщан на 2% в порівнянні з переписом населення 2001 року.

Що стосується статевого складу населення, то тут звично як і по всій державі спостерігаємо переважання кількості жінок над чоловіками у співвідношенні 52,9% до 47,1%. Якщо здійснювати порівняння чисельності жінок щодо чоловіків за 20-річний період то тут спостерігаємо незначну зміну даного показника, так в 2002 році на 1000 жінок припадало 879 чоловіків, а в 2021 році 892 особи чоловічої статі на 1000 жінок. Натомість що стосується самого міста Чернівці то тут ситуація є дещо іншою, за даними на 2002 рік на 1000 жінок припадало 863 чоловіків а вже 2021 році цей показник становив 843 особи чоловічої статі на 1000 осіб жіночої статі. Тобто, якщо в загальному по області за вказаний період можна констатувати незначне зростання питомої ваги чоловічого населення, то по обласному центру навпаки помітна тенденція дозростання частки жінок.

Що стосується природного руху населення, то тут нажалі доводитимся констатувати про скорочення населення. За даними головного управління статистики Чернівецької області даний показник на 2020 рік становив мінус 5,1 на тисячу наявного населення. Тенденцію до скорочення можна спостерігати з 1995 року коли природній приріст становив (-0,3 на тисячу осіб). Якщо розглядати ситуацію окремо за типами місцевості, то тут варто зазначити що більш стрімко тенденція до скорочення природного приросту населення проявляється у сільській місцевості, де скорочення складає -5,5 на тисячу осіб, тоді як у містах -4,4. По місті Чернівці також спостерігаємо природне скорочення (-4,3).

Натомість можемо спостерігати позитивну динаміку щодо середньоочікуваної тривалості життя, загалом дане значення для обидвох статей зросло більш ніж на 2 роки, якщо станом на 2000 рік це було – 70,7 років то в 2020 складає 72,8 років. Загалом зростання середньоочікуваної тривалості життя за 20-річний період для чоловіків відбулося з 66,2 до 68,3 років а для жінок з 75,1 до 77,2 років.

Щодо міграційного руху населення то тут також спостерігаються тенденції доскорочення, станом на 2020 рік різниця між кількістю прибулих та вибулих становила мінус 523 особи.

За національним складом населення області, попри всю різноманітність основною етнічною групою є українці, вони значно переважають в абсолютній більшості регіонів Буковини. Відповідно до перепису населення 2001 року частака українців становила 75% і з роками спостерігається тенденції до її зростання. На другому та третьому місця за чисельністю знаходилися етнічні групи румун та молдаван з приблизно 12 та 7% відповідно. Румуни мають значне представництво у південних, прикордонних з Румунією районах це територія колишніх Герцаївського, Глибоцького та Сторожинецького районів. Молдавани в більшості ж компактно проживають на території колишнього Новоселицького а також Сокирянського, Хотинського та Глибоцького районів. Все населення

Буковини вільно спілкується як українською мовою так і мовою рідною для себе, румунською чи молдавською. Так, що стосується мовних особливостей то тут варто особливо виділити територію колишнього Герцаївського району де близько 90% населення у побутовому спілкуванні використовують румунську мову, а також населені пункти колишніх Сторожинецького та Глибоцького районів до від близько 35% населення розмовляють румунською. Щодо молдавської мови то тут варто відзначити територію колишнього Новоселицького району, де нею спілкується близько 50% населення.

Загалом, з вище зазначеного, можна резюмувати що більшість демографічних складових, особливо етнічна та мовна різноманітність тільки сприяють розвитку та успішному функціонуванню культурної сфери регіону [21,22].

2.4 Соціально-економічні чинники

Одними з основних та визначальних чинників що безпосередньо впливають на функціонування, та особливості розвитку культурної сфери на певній території є соціально-економічні. Саме рівень соціально-економічного благополуччя населення, що містить в собі ряд складових, що формує та визначає як масштаби розвитку культурно-мистецької галузі, але й встановлює попит населення на окремі її компоненти.

До прикладу, якщо розглянути дані Головного статистичного управління Чернівецької області станом на початок 2021 року, то можна побачити що рівень зайнятості населення у віковій категорії 15-70 років становить 56,5%. В розрізі чоловічого та жіночого населення то тут співвідношення 61,9 до 51,6 від загальної кількості чоловіків та жінок даної вікової категорії. Якщо ж здійснювати аналіз за місцем проживання, то бачимо що у сільській місцевості частка зайнятих з вікової групи 15-70

становить – 62,4%, а от у міській місцевості даний показник є меншим і дорівнює 49,%. Також варто відзначити значну досить незначну частку зайнятості молоді, в першу чергу мається на увазі вікова група 15-24 роки, де із 100% лише 18,6 є працевлаштованими, принаймі офіційно.

Щодо офіційного рівня безробіття по всіх групах населення то він становить 8,9%. Більше офіційно безробітних чоловіків – 9,5%, тоді як жінок – 7,8%.

Станом на початок 2021 року середньооблікова кількість штатних працівників за усіма видами економічної діяльності по області становила 106,1 тисяч, для порівняння в 2010 році цей показник становив 140,4 тисяч. Найбільша кількість офіційно зайнятих припадає на освітню сферу – 33 тисячі осіб, далі ідуть промисловість – 18,1 тисяч та охорона здоров'я -16,1 тисяч осіб. Число зайнятих у сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку складає 3,1 тисячі осіб, з них забезпеченням функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури займається близько 900 працівників.[22]

Що стосується середньомісячної номінальної заробітної плати, то за даними Головного управління статистики Чернівецької області вона становить 9166 гривень станом на початок 2021 року. Найвищу номінальну середньомісячну зарплату отримують працівники державного управління та оборони, що складає -14117 гривень, на другому місці знаходяться працівники фінансової та страхової сфери, які в середньому отримують 12894 гривні в місяць. Середньомісячна зарплата працівників промислових підприємств становить близько 9570 гривень, працівники ж освіти та охорони здоров'я за даними статистики в середньому получают 9080 гривень. Що стосується працівників бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури то тут середній рівень місячної зарплати становить – 6362 гривні.

Загалом якщо розглянути витрати домогосподарств на задоволення культурно-естетичних, чи духовних потреб то можемо констатувати що така

сума складає менше 2% від усіх витрат жителів міської місцевості, як щож оцілювати витрати сільських жителів то тут даний показник взагалі буде становити менше 1%. Тож, Оцінюючи загальну ситуацію щодо впливу даного чиннику, а саме рівень доходів населення, зарплат працівників культурної сфери, витрат населення на відвідання закладів культурної сфери, можемо констатувати що такий вплив зараз є в більшості негативним, і потрібно проводити заходи на державному так і на місцевому рівнях, задля покращення ситуації.

2.5 Етнокультурні чинники

Етнокультурна складова є невід’ємною рисою Буковинського краю, що вирізняє його з поміж інших регіонів України. Формування культурного середовища нашого регіону, нерозривно пов’язане з впливом географічного положення та історичних передумов його розвитку, які в свою чергу сприяли виникненню такого вагомego компонента впливу як етнокультурна складова.

Важливо зазначити, що незважаючи на досить значну кількість етносів що в той чи інший період проживали на території Буковини, кожен з них завжди активно себе проявляв у суспільному житті краю. А відносини між представниками різних національних груп в переважній більшості були побудовані на основі взаємоповаги толерантності та шанобливого ставлення до певних особливостей кожного. Найпомітніший виток у розвитку та збагаченні культурного багатства краю, припадає на період перебування Буковини у складі Австрійської імперії. Разом із досить значним на той час економічним розвитком, відбуваються значні зрушення у суспільно-культурній та духовній сферах. Цей процес відбувався із збереженням та врахуванням позицій етнічних груп населення, які на той час складали культурну мозаїку регіону. Незаперечним доказом саме таких позицій, можна вважати заснування в Чернівцях ряду народних домів – українського,

румунського, єврейського, польського та німецького. Така толерантність та демократичність сприяла становленню Чернівців, одним з провідних економічних, торгівельних, наукових та особливо культурних та духовних центрів не тільки імперії а й Європи загалом[23].

Важливо також згадати, з поміж інших національних груп Буковини - вірменів. Хоч їхня кількість і була менш численною ніж представників вже вище згаданих національностей, вони також вносили свою лепту у формування спільної буковинської культурної мозаїки. Чого варта тільки, відома далеко за межами краю Вірменська церква, яку освятили ще в далекому 1875 році. Храм побудований за проектом відомого архітектора Йсипа Главки, який також є проектантом ще більш відомої культової споруди, архітектурної пам'ятки Буковини яка тепер входить до всесвітньої спадщини ЮНЕСКО – Резиденції буковинських митрополитів [24].

З приходом в 1918 році румунської влади, толерантність по відношенню до всіх національних груп, якою вирізнялися австрійці зникла. Румуни вирішили присвоїти собі статус панівної, головуючої нації, що в свою чергу призвело, до примусового нав'язування ними власної культурної традиції, та звичаїв. Від таких нових порядків, особливо страждали інші національні групи Буковини, особливо українська, яка противилась насильній румунізації в усіх сферах суспільного життя.

Посилення негативних процесів для національних груп краю відбувався і в період 1941 року, тут помимо негативного ставлення до українців, варто зазначити також масову репресивну політику проти єврейського населення краю. Такі дії були плановими, та вбачали в собі мету – очищення території від не румунського населення.

Прихід радянської влади не змінив ситуації, а лиш поглибив утиски, і дещо змінив акцент, в бік боротьби з так званним буржуазним націоналізмом та запровадження власного репресивного режиму[25].

Вказані процеси, спричинили певну деформацію, етнокультурних особливостей краю. Практично зникли або мінімізувалися сучасні впливи

більшості етнічних груп які колись складали основу культурного розвитку та формування традицій Буковини. На теперішній час, основу етнокультурного різноманіття продовжують складати дві основні національні групи це українці та румуни, а також частково молдавани на півдні колишнього Новоселицького району які не мають значного впливу.

Проте, незважаючи на ситуацію що склалася внаслідок впливу різних історичних періодів та чинників, культурні традиції Буковини все ж зберігають совою унікальність та різноманітність. Та знаходять свій відбиток в пам'ятках архітектури давніших періодів, переплетенні звичаїв та традицій різних націй, які формували культурну основу краю. Саме завдяки цьому Чернівецька область в цілому, та окремі її райони поодиночі є надзвичайно цікавими для туристів з різними вподобаннями.

Висновки до 2 розділу.

Нами було розглянуто основні чинники які мали, та в тій чи іншій мірі, продовжують здійснювати вплив на формування та функціонування сфери культури краю, це історико-географічні, природно-географічні, етнокультурні, соціально-економічні та демографічні. Аналіз показав що не можна виділяти якийсь один, всі вони діють комплексно.

РОЗДІЛ 3.

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА СТРУКТУРА СФЕРИ КУЛЬТУРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО РАЙОНУ

3.1 Загальні особливості функціонально-територіальної структури сфери культури у регіоні дослідження

Культурна сфера, має власну функціонально-територіальну структуру, яка складається із значної кількості елементів, між присутні певні ієрархічні зв'язки, а також відбуваються різного роду процеси взаємодій. Форма організації культурної сфери, її масштабність та цільова напрямленість, в значній мірі залежить від людності, а також статусу населеного пункту, в різних ієрархічних планах в першу чергу адміністративному.

В структуру сфери культури, як і будь якої іншої входять ряд складових компонентів які забезпечують її функціонування. Відповідно до Закону України «про культуру» пункту 6: «культура - сукупність матеріального і духовного надбання певної людської спільноти (етносу, нації), нагромадженого, закріпленого і збагаченого протягом тривалого періоду, що передається від покоління до покоління, включає всі види *мистецтва, культурну спадщину, культурні цінності, науку, освіту та відображає рівень розвитку цієї спільноти*»[26], глибина та обсяг цієї сфери є надзвичайно великою. Такою ж широкою є і база культурної діяльності: «базова мережа закладів культури - комплекс закладів культури, інших підприємств, установ, організацій, закладів освіти сфери культури державної та комунальної форм власності, діяльність яких спрямована на створення умов для забезпечення: розвитку творчості людини, професійної художньо-творчої самореалізації особистості та отримання кваліфікацій у різних видах мистецтва; підготовки кадрів у сфері культури; збирання, збереження, використання і поширення інформації про матеріальні та духовні культурні цінності, наукові розробки; цілісності культурного простору України,

доступності національного культурного надбання; дотримання прав громадян у сфері культури» [26].

Отож, враховуючи вище згадане, поле для функціонування сфери культури є надзвичайно широким і багатограним, та формується згідно з культурних а також соціально-економічних особливостей регіону. поетапно, переходячи до більш деталізованого регіональному та локальному рівнях, на базі новостворених районів, а також окремих громад що до них входять. Як приклад

Одним із вимірів, в якому можна розглядати територіальну організацію культурної сфери, є адміністративно-територіальний поділ регіону. Якраз в цьому ракурсі, ми можемо рухатися від загально державного рівня, до регіонального та локального. Визначити центр та периферії, розглянувши культурну сферу новоутвореного Чернівецького району в загальному, та окремо по громадах.

Зважаючи на значну кількість складових що входять в поняття «культура», навіть на законодавчому, відповідно до цього існує величезна структура закладів та установ, що забезпечують її функціонування на різних рівнях та напрямках.

3.2 Розміщення закладів культури Чернівецького району, та забезпеченість ними

Нами розглянуто, розміщення по території Чернівецького району, закладів культури усіх типів в розрізі територіальних громад. Загалом заклади культури нами поділено на такі типи, залежно від їх функціонального призначення це : заклади культури клубного типу, музеї, музеї, бібліотеки та демонстратори фільмів. В свою чергу, залежно від спрямування та напрямку своєї діяльності вони також мають свій поділ, так заклади культури клубного типу поділяються на клуби, будинки культури, будинки фольклору, центри культури і дозвілля тощо. Ще більшу палітру

розподілу мають музеї, вони можуть бути: краєзнавчими, історичними, літературними, етнографічними, художніми, мистецькими, гончарства тощо.

Співставивши зібрані дані по всіх закладах культури, з даними по кількості населення кожної з громад району, отримуємо рівень забезпеченості закладами культури на 1000 осіб. Що відображено на картосхемі *рис. 3.1*.

Рисунок 3.1 Розміщення закладів культури Чернівецького району, та забезпеченість ними

Як видно з картосхеми меража бібліотек є розвинутою по всій території району, і на тому чи іншому рівні представлена майже у кожному населеному пункті територіальних громад. Серед бібліотек виділяються центральні, спеціалізовані, бібліотеки навчальних закладів а також філію центральних бібліотек більших населених пунктів по невеличких селах громад. Загалом на території району нараховується 209 бібліотек різного статусу, направленості та підпорядкування. Найбільша їх кількість сосереджена на території Чернівецької громад – 23, також Сторожинацька -

15, Новоселицька -15, Глибоцька -10, Герцаївська -13. В менших громадах відповідно і меншою є кількість бібліотек [30].

Щодо різного типу музеїв то їх в районі, за офіційними даними налічується 22, 10 з яких знаходяться у місті Чернівці. Найбільшу кількість складають історичні музеї – 8 закладів, також по три літературно-меморіальних та музеїв бойової слави, по два заклади – природничі, краєзнавчі, літературні та етнографічні (додаток).

Окремо слід відзначити школи музичного мистецтва та естетичного виховання, їх за наявними доступними даними вдалось нарахувати 21, сім з яких діють у м. Чернівці. Проте дані щодо шкіл даного типу можуть бути не коректними, оскільки велика кількість закладів клубного типу, такі як Будинок народної творчості, чи будинок фольклору та інші, мають у своєму складі подібні школи чи гуртки.

3.3 Функціонування закладів культури клубного типу

Серед інших груп закладів культури, найпоширенішими є якраз заклади культури клубного типу. Якраз їхні послуги, є найбільш доступними для задоволення духовно-естетичних потреб. Рівень та тип, того чи іншого клубного закладу залежить від можливостей певного населеного пункту, чи громади, а також інтересів населення та їхніх побажань в культурному плані.

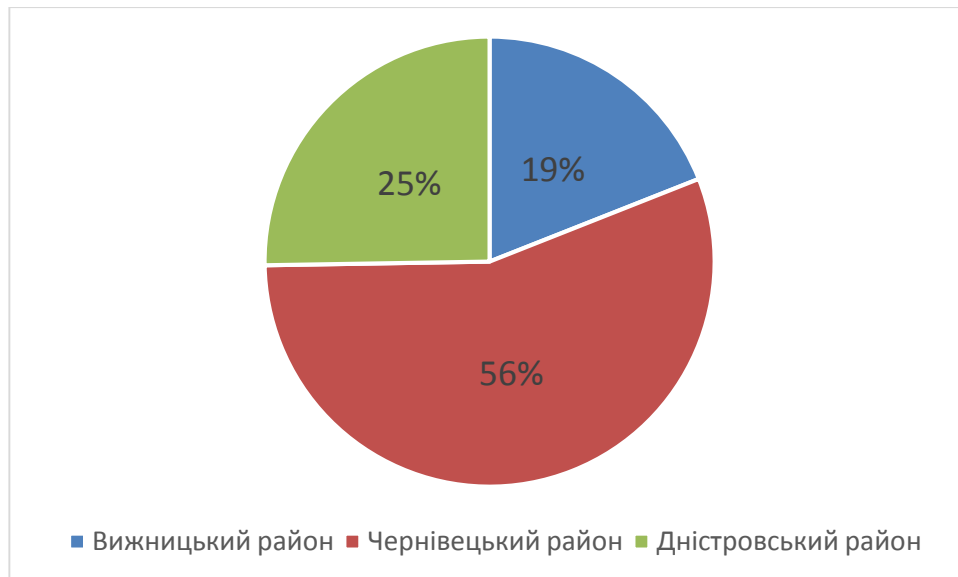

Рис. 3.2 Частка Чернівецького району в мережі клубних закладів Чернівецької області

Як видно з Рис. 3.2, частка Чернівецького району в мережі клубних закладів Чернівецької області складає 56%, в кількісному відношенні це, 214 з 384 клубних закладів всієї області. Для порівняння, в двох інших районах області, Вижницькому та Дністровському значення цього показника становить 73 та 97 відповідно, що в сумі складає 44% від загальнообласного значення.

Таблиця 3.1 Перелік найменувань закладів культури клубного типу Чернівецького району

	Назва	кількість
1	Клуб	93
2	Будинок культури	63
3	Будинок народної творчості	6
4	Будинок фольклору	5
5	Центр культури та дозвілля	14
6	Центр дозвілля	6
7	Народний дім	6
8	Міський будинок культури	1
9	Будинок дозвілля дітей та молоді	1

10	Центр культури дозвілля та відродження народних традицій	1
11	Центр мистецтв, культури та дозвілля	2
12	Центр культури, дозвілля та відпочинку	1
13	Центр культурних послуг	1
14	Центр традиційної культури	1
15	Молодіжний центр	1
16	Центр культури, дозвілля та спорту	2
17	Будинок національних культур	2
18	Будинок творчості та дозвілля	2
19	Центральний палац культури	1
20	Палац урочистих подій	1
21	Культурно-просвітницький центр	1
22	Культурно-мистецький центр	2
23	Будинок естетики та дозвілля	1
	Всього ЗККТ	214

Провівши аналіз різноманітності та різноплановості клубних закладів культури, без здійснення групування за схожістю, чи подібністю назви, нами виявлено 23 окремих назви, які носять об'єкти даного типу в Чернівецькому районі. В кожній громаді, а в абсолютній більшості населених пунктів району, навіть найменших є принаймні – «клуб». Саме клубів найбільше, серед усіх культурних закладів клубного типу, що числяться в складі району, їх кількість становить 93 заклади. На другому місці за чисельністю, знаходяться «будинки культури», кількість закладів з такою назвою дорівнює 63. В сумі, заклади клубного типу району, за двома вище згаданими назвами складають 156 об'єктів. Інші 58 носять 21 окрему назву. До прикладу, налічується 14 Центрів культури та дозвілля, решта ж закладів, що мають схожі назви з іншою черговістю вживання слів, загалом сутність та

функції культурного об'єкту в більшості випадків від цього не змінюється. Звичайно в окрему групу варто виділити такі заклади як, Палац урочистих подій, Центральний палац культури, Будинок естетики та дозвілля, Культурно – мистецький центр та декілька інших [27,28,29].

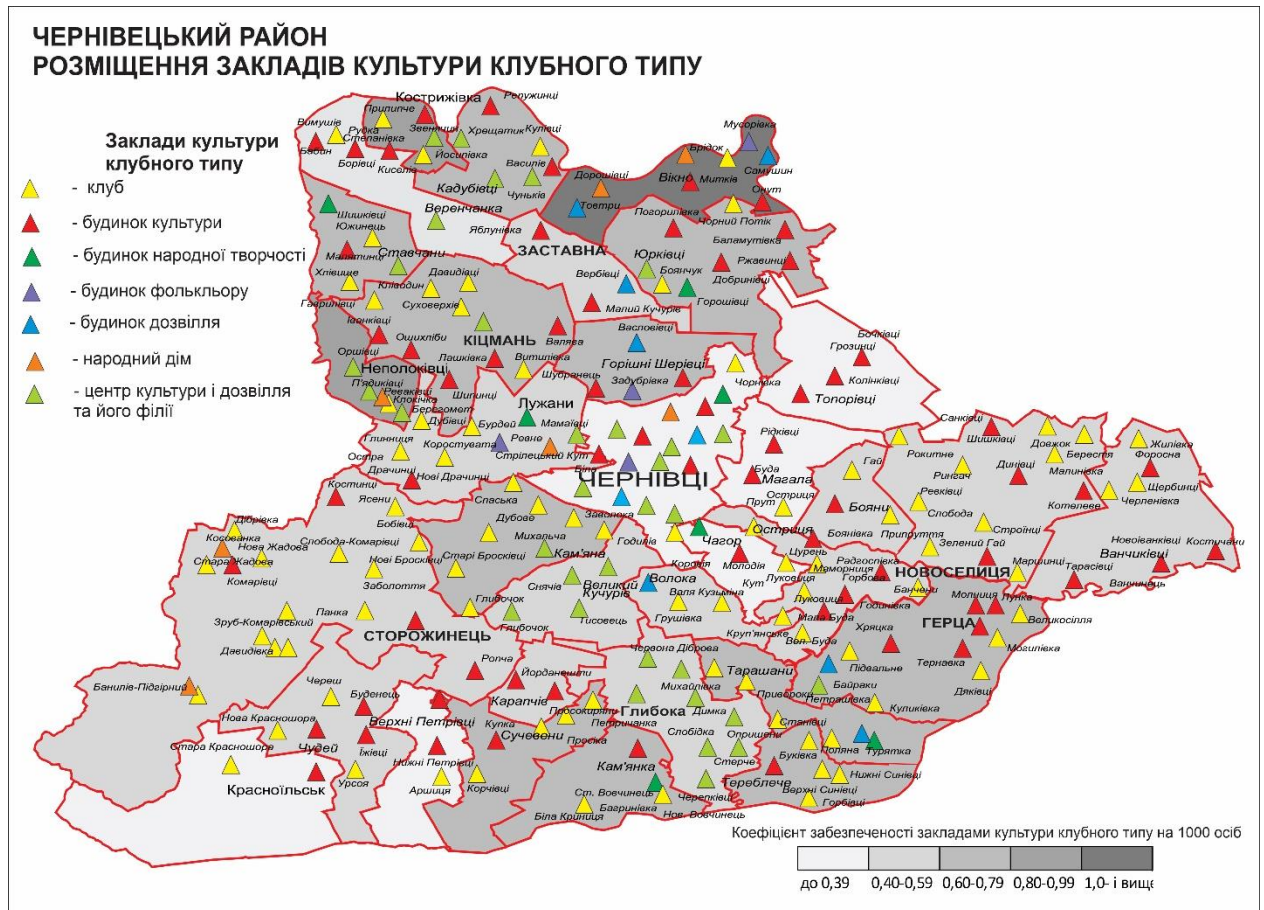

Рис. 3.3 Розміщення та забезпеченість населення закладами культури клубного типу

Загалом Чернівецький район має достатньо високий рівень забезпеченості усіма типами закладів культури. Щодо забезпеченості населення закладами клубного типу, то дану ситуацію можемо бачити на картосхемі (рис. 3.3), то найвищий рівень забезпеченості спостерігаємо у Вікнянській громаді. Далі ідуть Неполоковецька, Юрковецька, Кострижинська, Кам'янецька, Кам'янська та Терещанська.

Що стосується найнижчого рівня забезпеченості закладами клубного типу, тут варто виділити Чернівецьку громаду, Красноільську, Топорівську, Чагорську та Петровецьку громади. Середній рівень забезпеченості

зкладами даного типу мають, Сторожинецька, Карапчівська, Мамаївська та Новоселицька громади [28, 29].

Що стосується територіальної концентрації за типами клубних закладів, то в цьому випадку також є певні групування, переважання тих чи інших найменувань на певних територіях. Так наприклад, по лінії з півночі від міста Чернівці, абсолютна більшість клубних закладів носять назву – «Центр культури і дозвілля» це самі Чернівці а також Великокучурівська та Глибоцька громади. Також, така закономірність помітна і на північ від М. Чернівці, це Кіцманська, Кадубівецька, Нополоковецька та Кострижівська громади, тут також переважають, «Центри культури та дозвілля». На південному заході району, це Красноільська, Чудейська та Сторожинецька громади переважають «клуби», на другому місці знаходяться «Будинки культури». Подібна ситуація і в південно-східних громадах району, це Новоселицька, Герцаївська та Ванчиковецька громади.

Зважаючи на процеси глобалізації усіх сфер суспільства, необхідно здійснювати акценти на пошуку способів збереження культурних надбань краю, та його подальший розвиток. Зокрема, в останні роки, в силу обставин що виникли, в наше життя в усіх сферах стрімко увійшли інформаційні технології, з різними способами дистанційного спілкування та сприйняття. Деякі з них вже встигли себе зарекомендувати з позитивної сторони зокрема як приклад, може слугувати цифровізація та переведення в електронний варіант великої кількості бібліотек. Вважаємо що такі методи потрібно інтегрувати та використовувати в найближчому майбутньому.

Висновки до 3 розділу

Частка Чернівецького району в мережі клубних закладів Чернівецької області є найбільшою складає 56%, в кількісному відношенні це, 214 з 384 клубних закладів всієї області. Загалом заклади культури нами поділено на такі типи, залежно від їх функціонального призначення це : заклади культури клубного типу, музеї, бібліотеки та демонстратори фільмів та їх розміщення по громадах району.

РОЗДІЛ 4.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ КУЛЬТУРИ У ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ РАЙОНІ

Сфера культури - це надзвичайно важлива складова соціального та культурного життя будь-якої країни, та окремих її регіонів. Вона відображає історичні традиції кожного окремого регіону, її культурну спадщину, а також відіграє важливу роль у його розвитку та просуванню на міжнародну арену. Історично, у Чернівецькому районі зберігається велика кількість культурних цінностей та історичних пам'яток, які можуть стати основою для розвитку культурного туризму а також залучення інвестицій у сферу культури. Як і в будь-якій сфері суспільного життя, в сфері культури існує певний набір проблем які уповільнюють її розвиток, а також є власні конкурентні переваги, на кожен цих аспектів слід звертати особливу увагу. Для їх виявлення та подальшого аналізу ми виконали SWOT-аналіз сфери культури у Чернівецькому районі.

Таблиця 4.1

*SWOT-аналіз сфери культури Чернівецького району(сильні та слабкі
сторони)*

Strengths (Сильні сторони)	Weaknesses (Слабкі сторони)
1. Наявність культурних центрів у районі; 2. Наявність традиційних народних фестивалів та свят у районі та підтримка їх проведення; 3. Наявність музеїв та інших культурних історичних пам'яток, які зберігають та презентують багату історію та культуру району; 4. Розвинена транспортна інфраструктура, що дозволяє легко доїхати до культурних закладів у районі;	1. Недостатня підтримка молодих талантів та недостатнє фінансування мистецьких проєктів. 2. Відсутність зручного доступу до культурних закладів та недостатня розвиненість транспортної інфраструктури. 3. Недостатня реклама та просування культурних заходів та подій в місцевих ЗМІ та соціальних мережах. 4. Недостатня кількість культурних центрів та площ для проведення культурних

5. Наявність кваліфікованих кадрів в галузі культури, які забезпечують високу якість культурних подій; 6. Підтримка та сприяння розвитку мистецьких проєктів та ініціатив; 7. Розмаїття культурних подій та заходів, які охоплюють різні вікові та інтересові групи; 8. Природне та культурне спадщина, яка створює підґрунтя для розвитку туризму та привертає до району увагу як місця з національним значенням.	заходів. 5. Недостатня різноманітність культурних заходів та подій для різних вікових та інтересових груп. 6. Відсутність ефективного механізму приваблення інвестицій у культурний сектор. 7. Недостатня підтримка та розвиток національних традицій та культурної спадщини. 8. Недостатній рівень професіоналізму та компетентності працівників культурних закладів.
--	---

Наявність культурних центрів у районі, таких як бібліотеки, музеї, театри, є однією з сильних сторін сфери культури Чернівецького району. Наявність таких закладів створює можливість для місцевих мешканців отримувати доступ до культурних подій та розвивати свої інтереси. Бібліотеки дозволяють людям отримувати доступ до книжок та інформації, а також проводити тут різні літературні заходи. Музеї пропонують відвідувачам експозиції з історії та культури місцевості, театри проводять вистави, концерти та інші заходи, які не лише розважають, але і розвивають культурне середовище в районі. Це позитивно впливає на розвиток туризму та культурного життя у районі, а також на збереження культурної спадщини та історії району. В районному центрі місті Чернівці є декілька культурних центрів, серед яких можна виділити Чернівецький обласний краєзнавчий музей, обласну наукову бібліотеку ім. М. Грушевського, Чернівецький обласний академічний український музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської та інші. Також у деяких сільських населених пунктах району можна знайти культурні центри, які відіграють важливу роль у формуванні культурного життя на місцевому рівні, наприклад, Піщанський районний будинок культури, Лужеський районний будинок культури тощо.

Отже, наявність різноманітних культурних центрів в Чернівецькому районі може розглядатися як одна з його сильних сторін, що сприяє розвитку культурного життя та підвищенню рівня культурної освіти серед місцевого населення.

Наявність традиційних народних фестивалів та свят у районі є важливим фактором для розвитку культурної сфери, оскільки вони сприяють збереженню і передачі традицій та культурних цінностей нащадкам. В Чернівецькому районі проводяться різноманітні свята та фестивалі, які привертають багато гостей та мешканців району. Ось кілька прикладів:

1. "Буковинська ярмарка" - щорічний фестиваль, який проводиться у селі Сокирниця та присвячений ремеслу, народній культурі та традиціям Буковини.

2. Фестиваль "Рокосова яма" - народне свято, яке відбувається у селі Рокосова і присвячене збору зерна та завершенню жнив.

3. Свято "Святий Миколай" - давнє народне свято, яке відзначається у багатьох селах району, наприклад у селах Новоселиця, Брід, Крихівці та інших. В рамках свята проводяться виставки-ярмарки, концерти та інші заходи.

4. Свято "Івана Купала" - давнє народне свято, яке відзначається у багатьох селах району. Наприклад, у селі Глибока відбувається традиційний фестиваль "Купальські забави", де проводяться різноманітні забави, виступи, народні танці та пісні.

5. Фестиваль "Молодіжний весняний ранок" - це фестиваль, що проводиться щороку у селі Михалин.

6. Фестиваль "Медовуха-фест" - фестиваль, присвячений здоровому способу життя, відбувається у селищі Глибока.

7. Фестиваль "Солодке життя" - фестиваль десертів, що проходить у місті Герца.

8. Свято "День села" - щорічне свято, яке відзначається у багатьох населених пунктах району.

Варто відзначити, що це не повний перелік народних фестивалів та свят, тому їх наявність у районі можна вважати важливою сильною стороною розвитку культурної сфери. Добре збережені та відтворені культурні історичні пам'ятки є сильною стороною Чернівецького району. Наприклад, однією з таких пам'яток є Чернівецький замок, який був збудований у XV столітті та є головною туристичною пам'яткою району. Цей замок є прикладом того, як культурні пам'ятки можуть бути збережені та використовуватись як туристичні атракції для приваблення відвідувачів. Іншою важливою пам'яткою є музей народної архітектури та побуту "Крихітка", який знаходиться в селі Чернівці. Цей музей представляє різноманітні народні будівлі та побут, що дозволяє відвідувачам познайомитись з життям та традиціями народу Буковини. Крім того, в районі є також інші музеї, наприклад, музей історії міста Герца, який присвячений історії міста та його розвитку. Усі ці культурні пам'ятки та музеї, які зберігають та презентують багату історію та культуру Чернівецького району, є важливими туристичними атракціями та сприяють розвитку культурної та туристичної інфраструктури в районі.

Розвинена транспортна інфраструктура, що дозволяє легко доїхати до культурних закладів у районі - наявність добре розвиненої транспортної мережі у районі є важливою складовою розвитку культури. Легкий доступ до культурних закладів привертає більше людей на різноманітні культурні події та заходи, що збільшує їхню відвідуваність та забезпечує популярність цих закладів.

Наявність кваліфікованих кадрів в галузі культури, які забезпечують високу якість культурних подій - наявність кваліфікованих кадрів в галузі культури є важливою складовою успішної роботи культурних закладів. Ці кадри забезпечують високу якість культурних заходів та проектів, що збільшує їхню популярність та привабливість для відвідувачів.

Підтримка та сприяння розвитку мистецьких проектів та ініціатив - підтримка та сприяння розвитку мистецьких проектів та ініціатив є важливим

елементом культурної сфери, який сприяє розвитку творчості, виконавської майстерності та створенню нових проектів.

Розмаїття культурних подій та заходів, які охоплюють різні вікові та інтересові групи - наявність різноманітних культурних подій та заходів, які охоплюють різні вікові та інтересові групи. Наприклад, щорічний міжнародний фестиваль культури "Буковинська осінь" включає в себе різноманітні концерти, виставки, майстер-класи, лекції тощо, що пропонуються для різних вікових та інтересових груп. Крім того, в районі проводяться різноманітні фестивалі, які охоплюють різні сфери, наприклад, фестиваль мистецтва "Буковинська палітра", фестиваль театрів юних глядачів тощо. Природне та культурне спадщина, яка створює підґрунтя для розвитку туризму та привертає до району увагу як місця з національним значенням. Чернівецький район багатий на культурну та природну спадщину. У районі знаходяться такі культурні пам'ятки, як замки, церкви, музеї, які зберігають історію та культуру регіону. Крім того, Чернівецький район має неповторний ландшафт, який привертає туристів з різних країн. Наприклад, Кам'янське озеро та Кам'янецький яр є популярними місцями для відпочинку та туризму в районі. Такі природні та культурні ресурси створюють підґрунтя для розвитку

Що стосується слабких сторін розвитку культурної сфери району, то зважаючи на аналіз, першою слабкою стороною розвитку культурної сфери Чернівецького району є недостатній фінансовий ресурс. Недостатнє фінансування культурних проектів та закладів призводить до того, що не завжди вистачає коштів на підтримку і розвиток культурних заходів, оновлення технічного обладнання, оплату праці працівників та інше.

Наприклад, у багатьох малих селах та селищах Чернівецького району діють традиційні культурні заходи, такі як фестивалі народної творчості, театральні вистави, концерти хорових колективів, ансамблів народного танцю та інше. Однак, з боку держави та місцевих органів влади не завжди

надходить достатньо фінансування для їх організації та проведення на належному рівні.

Це може призводити до зниження якості проведення культурних заходів, а також до зменшення зацікавленості громадян у їх відвідуванні. Також, недостатній фінансовий ресурс у культурній сфері може призвести до зменшення зацікавленості молоді у культурних заходах та розвитку мистецтва, що в свою чергу може вплинути на збереження національної культури та традицій.

Недостатнє фінансування та розвиток транспортної інфраструктури в Чернівецькому районі впливає на доступність культурних закладів для жителів району та зменшує інтерес до участі в культурних подіях в місті. Таким чином, відсутність зручного доступу до культурних закладів та недостатня розвиненість транспортної інфраструктури стає однією зі слабких сторін культурної сфери Чернівецького району.

Зважаючи на те, що в районі Чернівецького є недостатня реклама та просування культурних заходів та подій в місцевих ЗМІ та соціальних мережах, наші культурні центри та заходи можуть залишатися непоміченими громадою. Це може призвести до зменшення кількості відвідувачів та підтримки, а також негативно вплинути на розвиток культурного життя в районі. Отже, потрібна більш ефективна просування та реклама культурних подій і проектів, що відбуваються в нашому районі, як у місцевих ЗМІ, так і в соціальних мережах.

На жаль, кількість культурних центрів та площ для проведення культурних заходів в Чернівецькому районі є недостатньою. Наприклад, в деяких сільських населених пунктах зовсім немає місць, де можна проводити культурні події. У містах району також не завжди достатньо місць для проведення культурних заходів, особливо якщо розглядати потреби різних вікових та інтересовних груп населення.

Також слід врахувати те, що багато існуючих культурних центрів вимагають ремонту та модернізації, щоб забезпечити відповідний рівень комфорту та безпеки для відвідувачів.

В районі не забезпечені достатньо різноманітні культурні події для різних груп населення. Наприклад, молодь може відчувати відсутність вечірок, танцювальних конкурсів та інших активних подій, тоді як старші люди можуть бажати більше концертів класичної музики або театральних вистав. До того ж, може бути відчуття, що деякі культурні події є дуже однотипними і занадто повторюються з часом. Тому потрібно працювати над створенням більш широкого та різноманітного спектру культурних подій та заходів, щоб задовольняти різні смаки та інтереси громадян.

Цей пункт можна обґрунтувати тим, що відсутність ефективного механізму приваблення інвестицій у культурний сектор може обмежувати можливості розвитку та модернізації культурної інфраструктури в районі. Якщо не будуть залучені достатні кошти, то культурні заходи можуть стати менш доступними для громади, і недостатньо розвинена культурна інфраструктура може здатися менш привабливою для туристів та інвесторів.

Недостатній рівень інвестицій у культурний сектор може відчутно обмежити можливості забезпечення якісних послуг та високої якості життя для мешканців району. Тому, для забезпечення дійсності розвитку культурного сектору та збільшення доступності культурних подій та заходів, потрібен ефективний механізм залучення інвестицій у культуру та культурні проекти в районі.

В Чернівецькому районі проживає багато етнічних груп, тому важливо забезпечити рівний доступ до культурних подій та заходів, пов'язаних з різними культурами. Організація таких заходів може допомогти зміцненню міжетнічних відносин та розвитку толерантності в районі.

Важливо, щоб працівники культурних закладів володіли необхідними знаннями та навичками для ефективної роботи. В Чернівецькому районі можна забезпечити підвищення кваліфікації працівників культурних

закладів, організовуючи для них спеціальні тренінги та семінари, а також запроваджуючи систему взаємодії та обміну досвідом між культурними закладами.

Перелічені пункти можуть допомогти покращити стан культурного життя в Чернівецькому районі та зробити його більш привабливим для жителів та гостей.

Таблиця 4.2

SWOT-аналіз сфери культури Чернівецького району (можливості й загрози)

Можливості	Загрози
1. Розвиток туризму та культурного туризму: збільшення потоку туристів, створення нових маршрутів, об'єднання з іншими туристичними областями, розвиток готельної і ресторанної інфраструктури.	1. Економічна нестабільність: економічна нестабільність може призвести до скорочення бюджетних коштів на культурні програми та проекти, а також до зменшення споживчого попиту на культурні події.
2. Розвиток технологій і цифрової культури: з поширенням цифрових технологій з'являється все більше можливостей для культурного розвитку, таких як віртуальні тури, онлайн-виставки, трансляції культурних подій тощо.	2. Недостатня фінансова підтримка: недостатня фінансова підтримка з боку держави та місцевих органів влади може ускладнити здійснення культурних проектів та ініціатив.
3. Розвиток культурної інфраструктури: створення нових музеїв, галерей, театрів, кінотеатрів, бібліотек, арт-центрів, організація фестивалів та концертів.	3. Конкуренція з іншими формами дозвілля: з поширенням інтернету та соціальних мереж з'являється все більше конкурентів для традиційних форм культурної діяльності, таких як театри, музеї та галереї.
4. Залучення інвестицій: залучення державних та приватних інвестицій для фінансування культурних проектів, розвитку культурної інфраструктури, відновлення історичних пам'яток.	4. Недостатня пропаганда: недостатня пропаганда культурних подій та ініціатив може призвести до зменшення зацікавленості громадськості та недостатнього розвитку культурної сфери.
5. Підтримка місцевих ініціатив: сприяння розвитку творчості та підтримка місцевих талантів, організація конкурсів та грантів	5. Корупція: корупційні схеми можуть ускладнити доступ до фінансових ресурсів для розвитку культурної сфери та призвести

для реалізації культурних проєктів, підтримка некомерційних організацій та волонтерів, що працюють в галузі культури.	до недостатньої якості культурних послуг. 6. Демографічні зміни: демографічні зміни, такі як зменшення чисельності населення та зміна структури населення, можуть призвести до скорочення аудиторії для культурних заходів та проєктів. 7. Негативний вплив медіа: негативний вплив медіа, такий як поширення стереотипів та популізму, може призвести до зниження якості
---	---

Щодо можливостей та загроз то тут є також широкий спектор.

1. Розвиток культурного туризму: Чернівецький район має значний потенціал для розвитку культурного туризму. Зокрема, в районі знаходиться багато історичних пам'яток, які приваблюють туристів. Наприклад, Чернівці - це колиска багатьох культур і націй, що знаходить відображення у культурних та історичних пам'ятках міста та його околиць. Завдяки цьому, розвиток культурного туризму може стати додатковим джерелом доходів для району та сприяти розвитку культурної сфери в цілому.

2. Розвиток культурної освіти та виховання: У Чернівецькому районі є досить багато навчальних закладів, що пропонують освіту у галузі культури. Зокрема, це мистецькі школи, коледжі, університети та інші навчальні заклади. Розвиток культурної освіти та виховання може забезпечити належний рівень професіоналізму та компетентності працівників культурних закладів, які можуть відтворювати та розвивати культурну спадщину району. Крім того, розвиток культурної освіти може стимулювати інтерес до культурних заходів та підвищувати рівень культурної свідомості у населення.

3. Розвиток цифрових технологій та їх впровадження в культурні заклади. Цифрові технології можуть допомогти культурним закладам залучати нову аудиторію, покращувати комунікацію зі своїми відвідувачами та збільшувати доступність культурних подій. Наприклад, кінотеатри можуть

пропонувати онлайн-перегляд фільмів, музеї - віртуальні екскурсії, а бібліотеки - електронні версії книжок. Також цифрові технології можуть використовуватись для зберігання та захисту культурної спадщини, наприклад, створення віртуальних музеїв.

4. Розвиток туризму та залучення іноземних відвідувачів. Чернівецький район має значний потенціал для розвитку туризму, оскільки має багату історію та культурну спадщину. Наприклад, в Чернівцях знаходиться колишній резиденційний палац Буковинських митрополитів, який є пам'яткою архітектури національного значення, а також палац Потоцьких, який є пам'яткою архітектури місцевого значення. Крім того, в районі є численні карпатські курорти та культурні фестивалі, які можуть привернути іноземних відвідувачів. Розвиток туризму може стимулювати розвиток культурної сфери району та забезпечувати додаткові доходи для культурних закладів.

5. Розвиток технологій і цифрової культури: з поширенням цифрових технологій з'являється все більше можливостей для культурного розвитку, таких як віртуальні тури, онлайн-виставки, трансляції культурних подій тощо. Ця можливість стосується розвитку технологій і їх впливу на культурну сферу. Завдяки поширенню цифрових технологій, створюються нові можливості для культурного розвитку, які можуть бути використані для просування культури Чернівецького району. Наприклад, можна створювати віртуальні тури по музеях, театрах і інших культурних місцях району. Це дозволить привернути увагу до культурної спадщини району не тільки місцевих жителів, але і туристів з інших регіонів або країн. Також цифрові технології дають можливість транслювати культурні події онлайн. Наприклад, виставки, концерти, театральні вистави можуть бути транслювані в інтернеті, що дозволить показати культурні події району більшій кількості людей і підвищити їх популярність.

Інвестиції можуть стати значною підтримкою для розвитку культурної сфери в Чернівецькому районі. Це може включати інвестиції у будівництво

та реконструкцію культурних споруд, оновлення технічного обладнання, фінансування культурних подій та фестивалів, підтримку місцевих мистецьких ініціатив та т.д.

Підтримка місцевих ініціатив також може допомогти підтримати культурний розвиток району. Це може включати створення місцевих фондів для підтримки мистецьких та культурних ініціатив, організацію культурних заходів та виставок, рекламу та просування місцевих культурних проектів.

Залучення інвестицій та підтримка місцевих ініціатив можуть значно покращити доступність та якість культурних послуг в районі та сприяти розвитку туризму. Наприклад, створення музеїв, галерей та культурних центрів може привернути більше туристів до району та сприяти розвитку місцевої економіки.

Щодо потенційних загроз то, їх можна також виділити декілька: Тому розглянемо їх детальніше з прив'язкою до Чернівецького району.

1. Економічна нестабільність: ця загроза може мати серйозний вплив на культурну сферу району. Економічна нестабільність може призвести до скорочення бюджету на культуру, зменшення кількості фінансових ресурсів для культурних заходів та програм, зменшення інвестицій в розвиток культурної інфраструктури. Це може призвести до зменшення кількості культурних подій та послуг, що надаються мешканцям району, і загальної занепаду культурного життя. Наприклад, якщо зменшиться бюджет на культуру, то можуть бути скорочені фінансування на проведення місцевих фестивалів, концертів, виставок та інших культурних заходів. Також може зменшитися фінансування на розвиток культурної інфраструктури, яка є необхідною для проведення цих заходів. Звуження державних бюджетів та скорочення видатків на культуру: в умовах економічної нестабільності уряди часто скорочують бюджетні видатки, в тому числі й на культуру. Це може призвести до зменшення фінансування культурних проектів та послуг, погіршення умов роботи для працівників культурної сфери, а також зменшення інтересу громадськості до культури.

Щодо Чернівецького району, зменшення фінансування культурних проектів може призвести до скорочення кількості проведених культурних заходів, зменшення якості послуг, які надаються, та погіршення умов роботи для працівників культурної сфери. Також це може вплинути на розвиток туризму в районі, оскільки культурні події та місцеві атракції є одними з основних привабливостей для туристів.

2.Зменшення фінансування культури може призвести до скорочення культурних заходів, обмеження розвитку культурних проектів та втрати робочих місць у культурній сфері. Це може бути особливо актуальним для менших міст і районів, де фінансування культури зазвичай є меншим, але значимим для розвитку та підтримки місцевих культурних ініціатив.

У Чернівецькому районі також можуть виникнути проблеми з фінансуванням культури, особливо у зв'язку з пандемією, агресією росії та складною економічною ситуацією в країні. Зменшення бюджету на культуру може призвести до скорочення культурних подій, відкладення реалізації проектів та загрози збереження культурної спадщини.

3.Зміна цінностей та звичок може вплинути на культурний розвиток району. Наприклад, зменшення інтересу до традиційної культури та зростання інтересу до інших форм розваг та способів відпочинку може призвести до зміни попиту на культурні послуги. Це може викликати зміну спрямування культурної політики та потребу в адаптації культурних проектів до змінюючихся умов.

У Чернівецькому районі може виникнути загроза зміни цінностей та звичок через зростання впливу інформаційних технологій, глобалізацію та міграцію населення. Це може призвести до зміни попиту на культурні послуги та форм культурної діяльності.

4. Конкуренція з іншими секторами. Однією з загроз розвитку культурної сфери може бути конкуренція з іншими секторами економіки, які також залучають інвестиції та ресурси. Наприклад, в Чернівецькому районі можуть бути інші галузі, такі як сільське господарство або туризм, які

можуть забирати частину інвестицій та уваги від культурної сфери. Це може привести до зменшення фінансування та підтримки для розвитку культурних проектів.

5. Недостатнє фінансування. Культурна сфера може також зазнавати загрозу через недостатнє фінансування з боку уряду, бізнесу або громади. Це може обмежити можливості розвитку та збереження культурних цінностей, а також зменшити доступність культурних подій та закладів для мешканців Чернівецького району. Недостатнє фінансування також може призвести до зменшення кількості робочих місць в культурній сфері, що може вплинути на економіку району в цілому.

6. Фінансування: відсутність достатнього фінансування може ускладнити розвиток культурних проектів та ініціатив, особливо в маломірних населених пунктах. Недостатнє фінансування також може призвести до недостатньої оплати праці працівників культурних установ та відповідно до зниження якості надання культурних послуг.

7. Інформаційний вплив медіа: негативний вплив медіа, такий як поширення стереотипів, дезінформації та популізму, може призвести до зниження якості культурних послуг та до зменшення інтересу громадськості до культури. Також, певні культурні заходи та ініціативи можуть бути зведені до рівня рекламних кампаній через надмірний тиск з боку медіа, що призводить до спотворення цінностей та орієнтації на комерцію замість культурних цінностей.

Вказані фактори при розробці стратегії розвитку культури в районі, щоб ефективно використовувати можливості та вирішувати проблеми, які можуть виникнути. Розвиток технологій та цифрової культури може допомогти в залученні нової аудиторії та підвищенні ефективності культурної діяльності, але також потрібно враховувати й інші фактори, які можуть вплинути на розвиток культури в районі.

Висновки до 4 розділу. Відповідно до SWOT-аналіз розвитку культурної сфери Чернівецького району. Основними можливостями для її розвитку є: наявність культурної спадщини та туристичних атракцій, наявність талановитої молоді та потенційних інвесторів. Серед загроз можна виділити: недостатнє фінансування, відсутність сучасної інфраструктури та кадрів у культурній сфері, та конкуренція з більш розвинених культурних центрів

ВИСНОВКИ

Отож, здійснивши аналіз місця сфери культури серед суспільно-географічних наук, можемо констатувати що, з позиції провідних вчених суспільно-географів, сфера культури є одним із об'єктів дослідження суспільно-географічної науки. Якраз дослідженням даної сфери в контексті її просторово-територіальних проявів займається географія культури.

Більшістю вчених суспільно-географів, географія культури подається як одна із самостійних галузей суспільної географії, що як і будь яка з географічних наук займається дослідженням просторової чи то територіальної організації, в даному випадку культурної сфери. Такої позиції, з чітким її обґрунтуванням а також поділом на окремі підсистеми дотримується І. І. Ровенчак. Культурну сферу як невідемну складову соціогеосистеми розглядають Німец К. А, Німец Л. М., Н. В. Моштаківа та інші.

Оскільки, якраз центральною, формуючою складовою розвитку будь-якого середовища, зокрема і культурного є місце –територія, його виникнення та формування і розміщення, тобто територіальна прив'язка, з усіма чинниками впливу які в той чи інший період, що виникають чи змінюють чи доповнюють цю сферу. Саме це, зрештою і є основою, підґрунтям до виникнення предмету та об'єкту дослідження географії культури.

Розглянувши перелік методів які можна використати підчас даного суспільно-географічного дослідження, можемо констатувати що абсолютна більшість загальновідомих методів дослідження в даному випадку можуть бути корисними, та в разі правильного їх застосування на всіх етапах дослідження несуть більш повну картину реальності.

Що стосується чинників формування культурної сфери Буковини в цілому та Чернівецького району як окремої, в даному разі територіально найбільшої її складової то весь зазначений та розглянутий перелік компонентів має свій вагомий вплив на ситуації в комплексі. Варто

відзначити що виникнення та формування кожного з них є взаємопов'язаним між особою, так наприклад природно- географічний, тобто особливості природи, наявність сприятливих умов та багатство ресурсів, тегне за собою історико географічну складову тобто причину для заселення території в ті чи інші історичні періоди.

Окремо особливий акцент варто зробити на такому факторі, як, історико-географічний, тобто той що пов'язаний з історичними особливостями та процесами впливу на землі Буковини, і як наслідок таких впливів формування більшості наступних компонентів особливо етно-культурного чинника. Якраз ця складова і формує мозаїку культурного різноманіття краю.

Загалом, здійснивши аналіз складу та особливостей функціонування культурної сфери Чернівецького району, можемо стверджувати що вона є складною та багатовимірною. Основну частину об'єктів, що належать до загальної структури культурної сфери району, складають заклади клубного типу, з різними найменуваннями та функціоналом. Також Культурні об'єкти представлені мережею бібліотек, музеїв, шкіл музичного мистецтва та культурно естетичного виховання тощо. Залежно від людності, географічного положення та статусу громад отримуємо різну концентрацію та наповненість тим чи іншим типом культурних закладів.

Відповідно до SWOT-аналіз розвитку культурної сфери Чернівецького району. Основними можливостями для її розвитку є: наявність культурної спадщини та туристичних атракцій, наявність талановитої молоді та потенційних інвесторів. Серед загроз можна виділити: недостатнє фінансування, відсутність сучасної інфраструктури та кадрів у культурній сфері, та конкуренція з більш розвинених культурних центрів. Сильні сторони Чернівецького району включають: розташування на кордоні з Європейським Союзом, наявність багатої культурної спадщини та традицій, а також наявність талановитої молоді. Слабкі сторони Чернівецького району включають: недостатнє фінансування культурних проєктів, недостатнє

розвитку культурної інфраструктури та недостатньої популяризації туристичного потенціалу. Для розвитку культурної сфери Чернівецького району необхідно залучати більше інвесторів, підвищувати рівень фінансування, розвивати культурну інфраструктуру, та активно просувати туристичний потенціал.

Проведене дослідження, лише частково, піднімає завісу над особливостями функціонування культурної сфери району, де є ще надзвичайно широке поле для аналізу та дослідження, особливо, що стосується сучасних напрямів за яким відбувається розвиток цієї галузі

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. GROMADA.INFO інформаційно-довідковий портал ОМС України: URL: https://gromada.info/new_region/745/
2. Буковина інфо. Історія краю. URL: <https://buktour.icu/bukovyna/buk-history.html>
3. Буковинський центр культури і мистецтва, Мережа клубних закладів Чернівецької області. URL: <http://bukcentre.cv.ua/index.php/klubni-zaklady/informatsiina-platforma/5619-merezha-klubnykh-zakladiv-chernivetskoyi-oblasti.html>
4. БУКОВИНСЬКИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦЬВА, МЕРЕЖА КЛУБНИХ ЗАКЛАДІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ URL: <http://bukcentre.cv.ua/index.php/klubni-zaklady/informatsiina-platforma/5619-merezha-klubnykh-zakladiv-chernivetskoyi-oblasti.html>
5. Вірменська національна громада Буковини / Буковина : спільна культурна спадщина. Інформаційно-довідкове видання. Чернівці: Місто, 2009. с.28-34.
6. Воловик В.М. Етнокультурні ландшафти: регіональні структури і природокористування / В.М. Воловик. Вінниця: ТОВ "Вінницька міська друкарня", 2013. – 464 с.
7. Всеобщая декларация ЮНЕСКО о культурном разнообразии URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/cultural_diversity.shtml.
8. Державна служба статистики України. Чернівецька область. URL: http://database.ukrcensus.gov.ua/Mult/Dialog/statfile1_c_files/pasport1.htm?73#top
9. Дорош Т.Л. Основні принципи державного управління сферою культури / Т. Л. Дорош // Актуальні проблеми державного управління. 2011. №2. С. 149-156.

10. Енциклопедія сучасної України. Культура. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=51449
11. Жуковський, Аркадій. Історія Буковини. Ч. 1 до 1774 р. / А. Жуковський. – Чернівці: Облполіграфвидав, 1991. – 119. • Жуковський, Аркадій. Історія Буковини. Ч. 2 після 1774 р. / А. Жуковський. Чернівці: Час, 1993. 119. – 223 с.
12. Закон України "Про театри і театральну справу" від 31.05.2005 р. № 2605-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2005. – №36. – Ст. 350. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
13. Заячук О.Г. Методика та методи суспільно-географічного дослідження територіальної організації освітньо-виховного комплексу обласного регіону / О.Г.Заячук. / Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: "Географічні науки". 2013. №16. С. 132-136.
14. Кічурчак М.В. Розвиток підприємництва у сфері мистецтва в умовах ринкової трансформації економіки України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.01.01 "Економічна теорія" / М.В. Кічурчак. Львів, 2002. – 19 с.
15. Край багатьох націй / Буковина :спільна культурна спадщина. Інформаційнодовідкове видання. –Чернівці: Місто, 2009. с. 27-64
16. Любіцева О.О. Місце географії культури в системі географічних наук та її структура / О.О. Любіцева / Український географічний журнал: Науково-теоретичний журнал. 2009. №2. С. 48-51.
17. Моштаківа Н.В. Територіальна організація сфери культури регіональної соціогеосистеми (на прикладі Луганської області): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.02 "Економічна та соціальна географія" / Н.В. Моштаківа, Харків, 2011. 20 с.
18. Немець Л. Деякі особливості географії культури (на прикладі Луганського регіону) / Л. Немець, Н. Моштаківа / «Часопис соціально-

економічної географії»: Міжрегіон. зб. наук. праць. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – Вип. 5 (2). С. 135-139. 0,47 д. а.

19. Олійник Я.Б. Вступ до соціальної географії: навч. посібн. / Я.Б. Олійник, А. В. Степаненко. – К.: ТОВ "Знання", 2000. – 204 с 162. Олійник Я.Б. Економіко-екологічні проблеми територіальної організації виробництва і природокористування / Я.Б. Олійник; [Під ред. П.П. Борщевського]. Київ.: Лібра, 1996. – 208 с.

20. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії: навч.посібник / М.Д. Пістун; Міжнародний фонд "Відродження". Київ: Вища школа, 1996. 231с.

21. Ріпка О. Географія культури як напрямок суспільної географії // Часопис соціально-економічної географії. Міжрегіональний збірник наукових праць. Харків, 2007. Випуск 2. С. 200-207.

22. Ровенчак І.І. Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження: Монографія / І.І. Ровенчак. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 240 с.

23. Скрипчук Г.В. Огляд стану культурно-мистецької сфери на час становлення державної незалежності (1991 р.) / Г.В. Скрипчук // Вісник Харківської державної академії культури, 2012. №36. С. 12-21.

24. Статистичний щорічник Чернівецької області за 2021 рік.

25. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії : навч. посібн. / О.Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2001. – 560 с.

26. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: підручник для студентів географічних спеціальностей вищих навчальних закладів / О.Г. Топчієв. Одеса: Астропринт, 2009. – 544 с.

27. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка. Бібліотеки області: URL <http://www.library.cv.ua/biblioteky-oblasti>

28. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії / О.І. Шаблій. Львів : Вид. центр ЛНУ, 2003. 444 с

29. Шаблій О.І. Основи суспільної географії / Fundamentals of Human Geography: підручник для студ. вищих навчальних закладів / О.І. Шаблій. – 2-ге видання. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2012. 296 с

30. Яновська О.О. Деякі аспекти дослідження сфери культури Харківської області // Регіон-2012: суспільно-географічні аспекти: матеріали наук.-практ. конф. студ., асп. та мол. науковців з міжн. уч. (м. Харків, 5-6 квітня 2012 р. Харків.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 125- 128 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Назва громади	нас. Пункти	міста	села	с.м.т.	площа	сільське населення	міське населення	кількість будинків	культури	клуби	музеї	бібліотеки	виховання	народної	КУЛЬТУРИ І	будинок	фольклору	народний дім	центр молоді, туризму та дит
Боянська громада	4	0	4	0	61,5	7225	0	7225	1	2		3							
Вікнянська громада	8	0	8	0	99,2	5934	0	5934	2	1		7	1		2	1	2		
Ванчикувська громада	7	0	7	0	171,8	14973	0	14973	4	3		5	2						
Великокучурівська громада	5	0	5	0	98	13916	0	13916	2		1	4	1	1	4				
Веренчанська громада	7		7		103,5	8143	0	8143	3	1		6			1				
Волоківська громада	4	0	4	0	56,6	6974	0	6974		3	1	3		1					
Герцаївська громада	13	1	12	0	196,2	15888	2102	17990	6	6		13	3						1

Глибоцька грумада	9	0	8	1	139, 9	9954	9376	19330			1	10	1		8			1
Горішньошерове цька грумада	4	0	4	0	80,2	5852	0	5852	2			2			1	1		
Заставнівська грумада	3	1	2	0	85,8	1525	7860	9385	2		1	3			1			1
Кіцманська грумада	11	1	10	0	179, 2	1468 8	6179	20867	5	5	2	12	2		2			1
Кадубовецька грумада	6	0	6	0	95,5	7963	0	7963	2	1	1	5			3			
Кам'янецька грумада	4	0	4	0	99	1009 6	0	10096		7	2	3			1			
Кам'янська грумада	7	0	7	0	122, 6	1110 2	0	11102	1	7		7						
Карапчівська грумада	2	0	2	0	45,4	4437	0	4437	2			2						
Кострижівська грумада	5	0	5	0	37,7	4309	0	4309	1	2	1	4			1			
Красноїльська	3	0	2	1	193,	793	1035	11144	1	1		2						

громада					6		1											
Магальська громада	5	0	5	0	83	9567	0	9567	2	1		4						
Неполоковецька громада	6	0	5	1	56,1	5045	2574	7519	1	1		5			2		1	1
Новоселецька громада	14	1	13	0	221	2083 6	7566	28402	4	9		15	1					2
Острицька громада	11	0	11	0	108, 3	1347 2	0	13472	2	5		10		1		1		
Петровецька громада	3	0	3	0	78,1	8136	0	8136	2	1		3						
Ставчанська громада	5	0	5	0	75	6291	0	6291	1	2		4		1	1			
Сторожинецька громада	17	1	16	0	535, 4	2802 1	1417 5	42196	4	14		15					2	1
Сучевенська громада	6	0	6	0	111, 6	7900	0	7900	1	4		4						
Тарашанська громада	5	0	5	0	105, 1	7589	0	7589		4		5		2				

Тереблеченська громада	5	0	5	0	66,3	6309	0	6309	1	4		4						
Топорівська громада	4	0	4	0	123, 6	1173 0	0	11730	3			3						
Чагорська громада	4	0	4	0	50,6	1015 3	0	10153	1	1		4	1	1				
Чернівецька громада	3	1	2	0	181, 6	5120	3E+ 05	27218 0	3	2	10	23	7	3	9	1	2	3
Чудейська громада	5	0	5	9	140, 6	1442 4	0	14424	3	3	1	4						
Юрковецька громада	8	0	8	0	166, 2	1059 8	0	10598	4	2		6		1	1			
Мамаївська громада	12	0	11	1	158, 3	1518 8	4859	20047	2	4	1	9	2	1	1	1	1	

ДОДАТОК Б

МЕРЕЖА КЛУБНИХ ЗАКЛАДІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ			
№	К-сть	Назва населеного пункту	Назва к/з
з/п	з/к		
74	1	с. Бояни	Будинок культури
75	2	с. Гай	Клуб
76	3	с. Припруття	Клуб
Ванчиковецька сільська територіальна громада			
77	1	с. Ванчиківці	Будинок культури
78	2	с. Костичани	Будинок культури
79	3	с. Тарасівці	Будинок культури
80	4	с. Форосна	Будинок культури
81	5	с. Жилівка	Клуб
82	6	с. Черленівка	Клуб
83	7	с. Щербинці	Клуб
Великокучурівська сільська територіальна громада			
84	1	с. Великий Кучурів	Центр культури та дозвілля
85	2	с. Снячів	Філія Центру культури та дозвілля
86	3	с. Снячів-Глибочок	Філія Центру культури та дозвілля
87	4	с. Тисовець	Філія Центру культури та дозвілля
Веренчанська сільська територіальна громада			
88	1	с. Веренчанка	Центр дозвілля
89	2	с. Бабин	Будинок культури
90	3	с. Борівці	Будинок культури
91	4	с. Киселів	Будинок культури
92	5	с. Вимушів	Клуб

Вікнянська сільська територіальна громада			
93	1	с. Вікно	Будинок культури
94	2	с. Самушин	Центр дозвілля
95	3	с. Товтри	Центр дозвілля
96	4	с. Мосорівка	Будинок фольклору
97	5	с. Онут	Будинок культури
98	6	с. Митків	Клуб
99	7	с. Брідок	Народний дім
100	8	с. Дорошівці	Народний дім
Волоківська сільська територіальна громада			
101	1	с. Волока	Будинок творчості та дозвілля
102	2	с. Валя Кузьмина	Клуб
103	3	с. Грушівка	Клуб
104	4	с. Круп'янське	Клуб
Герцаївська міська територіальна громада			
105	1	м. Герца	Міський будинок культури
106	2	с. Байраки	Будинок дозвілля дітей та молоді
107	3	с. Петрашівка	Центр культури дозвілля та відродження народних традицій
108	4	с. Лунка	Будинок культури
109	5	с. Молниця	Будинок культури
110	6	с. Тернавка	Будинок культури
111	7	с. Хряцька	Будинок культури
112	8	с. Великосілля	Клуб
113	9	с. Дяківці	Клуб
114	10	с. Куликівка	Клуб
115	11	с. Могилівка	Клуб
116	12	с. Підвальне	Клуб
Глибоцька селищна територіальна громада			

117	1	смт Глибока	Центр культури та дозвілля
118	2	с. Опришени	Центр культури та дозвілля в с. Опришени
119	3	с. Черепківці	Центр культури та дозвілля в с. Черепківці
120	4	с. Димка	Центр культури та дозвілля в с. Димка
121	5	с. Михайлівка	Центр культури та дозвілля в с. Михайлівка
122	6	с. Слобідка	Центр культури та дозвілля в с. Слобідка
123	7	с. Стерче	Центр культури та дозвілля в с. Стерче
124	8	с. Червона Діброва	Центр культури та дозвілля в с. Червона Діброва
Горішньощеровецька сільська територіальна громада			
125	1	с. Шубранець	Будинок культури
126	2	с. Горішні Шерівці	Будинок культури
127	3	с. Васловівці	Центр дозвілля
128	4	с. Задубрівка	Будинок фольклору
Заставнівська міська територіальна громада			
129	1	м. Заставна	Палац культури та мистецтв
130	2	с. Вербівці	Центр дозвілля-філіал
131	3	с. Малий Кучурів	Будинок культури-філіал
Кадубовецька сільська територіальна громада			
132	1	с. Кадубівці	Центр культури і мистецтв
133	2	с. Хрещатик	Центр культури
134	3	с. Чуньків	Центр культури
135	4	с. Василів	Будинок культури
136	5	с. Репужинці	Будинок культури
137	6	с. Кулівці	Клуб
Кам'янецька сільська територіальна громада			
138	1	с. Кам'янка	Будинок культури
139	2	с. Старий	Будинок народної творчості та дозвілля

		Вовчинець	
140	3	с. Багринівка	Клуб
141	4	с. Біла Криниця	Клуб
Кам'янська сільська територіальна громада			
142	1	с. Кам'яна	Центр культури та дозвілля
143	2	с. Дубове	Клуб
144	3	с. Заволока	Клуб
145	4	с. Кам'яна-Глибочок	Клуб
146	5	с. Михальча	Клуб
147	6	с. Спаська	Клуб
148	7	с. Старі Бросківці	Клуб
149	8	с. Черешенька	Клуб
Карапчівська сільська територіальна громада			
150	1	с. Карапчів	Будинок культури
151	2	с. Йорданешти	Будинок культури
Кіцманська міська територіальна громада			
152	1	м. Кіцмань	Центр мистецтв, культури та дозвілля
153	2	с. Валява	Будинок культури
154	3	с. Іванківці	Будинок культури
155	4	с. Лашківка	Будинок культури
156	5	с. Ошихліби	Будинок культури
157	6	с. Шипинці	Будинок культури
158	7	с. Витилівка	Клуб
159	8	с. Гаврилівці	Клуб
160	9	с. Давидівці	Клуб
161	10	с. Кліводин	Клуб
162	11	с. Суховерхів	Клуб
Кострижівська селищна територіальна громада			

163	1	смт Кострижівка	Будинок культури
164	2	с. Звенячин	Центр культури, дозвілля та відпочинку
165	3	с. Йосипівка	Клуб
166	4	с. Прилипче	Клуб
Красноїльська селищна територіальна громада			
167	1	смт Красноїльськ	Будинок культури
168	2	с. Стара Красношора	Клуб
Магальська сільська територіальна громада			
169	1	с. Магала	Будинок культури
170	2	с. Рідківці	Будинок культури
171	3	с. Остриця	Клуб
Мамаївська сільська територіальна громада			
172	1	с. Мамаївці	Центр культури та дозвілля
173	2	смт Лужани	Будинок народної творчості та дозвілля-філії
174	3	с. Біла	Будинок культури-філія
175	4	с. Драчинці	Будинок культури-філія
176	5	с. Ревне	Будинок фольклору-філія
177	6	с. Стрілецький Кут	Народний дім-філія
178	7	с. Бурдей	Клуб-філія
179	8	с. Глиниця	Клуб-філія
180	9	с. Дубівці	Клуб-філія
181	10	с. Коростувата	Клуб-філія
Неполоковецька селищна територіальна громада			
182	1	с. Берегомет	Центр культурних послуг
183	2	с. Оршівці	Будинок культури
184	3	смт Неполоківці	Центр традиційної культури
185	4	с. П'ядиківці	Молодіжний центр

186	5	с. Реваківці	Народний дім
187	6	с. Клокічка	Клуб
Новоселицька міська територіальна громада			
188	1	м. Новоселиця	Будинок культури
189	2	с. Динівці	Будинок культури
190	3	с. Котелеве	Будинок культури
191	4	с. Шишківці	Будинок культури
192	5	с. Берестя	Клуб
193	6	с. Довжок	Клуб
194	7	с. Зелений Гай	Клуб
195	8	с. Малинівка	Клуб
196	9	с. Маршинці	Клуб
197	10	с. Рингач	Клуб
198	11	с. Рокитне	Клуб
199	12	с. Слобода	Клуб
200	13	с. Строїнці	Клуб
Острицька сільська територіальна громада			
201	1	с. Горбова	Будинок народної творчості та дозвілля
202	2	с. Мала Буда	Будинок фольклору
203	3	с. Годинівка	Будинок культури
204	4	с. Цурень	Будинок культури
205	5	с. Банчени	Клуб
206	6	с. Велика Буда	Клуб
207	7	с. Луковиця	Клуб
208	8	с. Маморниця	Клуб
209	9	с. Остриця	Клуб
Петровецька сільська територіальна громада			
210	1	с. Верхні Петрівці	Будинок культури
211	2	с. Нижні Петрівці	Будинок культури

212	3	с. Аршиця	Клуб
Сучевенська сільська територіальна громада			
213	1	с. Сучевени	Клуб
214	2	с. Купка	Будинок культури
215	3	с. Корчівці	Клуб
216	4	с. Просіка	Клуб
217	5	с. Просокиряни	Клуб
Ставчанська сільська територіальна громада			
218	1	с. Ставчани	Центр культури, дозвілля та спорту
219	2	с. Шишківці	Будинок народної творчості
220	3	с. Малятинці	Будинок культури
221	4	с. Хлівище	Клуб
222	5	с. Южинець	Клуб
Сторожинецька міська територіальна громада			
223	1	м. Сторожинець	Будинок національних культур
224	2	с. Банилів-Підгірний	Народний дім
225	3	с. Стара Жадова	Народний дім
226	4	с. Комарівці	Будинок культури
227	5	с.Костинці	Будинок культури
228	6	с.Ропча	Будинок культури
229	7	с.Банилів-Плай	Клуб
230	8	с.Банилів-Поляни	Клуб
231	9	с.Бобівці	Клуб
232	10	с.Давидівка	Клуб
233	11	с.Давидівка-Зруб №1	Клуб
234	12	с.Давидівка-Зруб №2	Клуб

235	13	с.Дібрівка	Клуб
236	14	с.Заболоття	Клуб
237	15	с.Зруб-Комарівці	Клуб
238	16	с.Нові Бросківці	Клуб
239	17	с.Слобода- Комарівці	Клуб
240	18	с.Стара Жадова- Майдан	Клуб
241	19	м.Сторожинець- Майдан	Клуб
242	20	с.Ясени	Клуб
Тарашанська сільська територіальна громада			
243	1	с. Турятка	Будинок творчості та дозвілля
244	2	с. Тарашани	Клуб
245	3	с. Поляна	Клуб
246	4	с. Привороки	Клуб
247	5	с. Станівці	Клуб
Тереблеченська сільська територіальна громада			
248	1	с. Тереблече	Будинок національних культур
249	2	с. Буківка	Клуб
250	3	с. Верхні Синівці	Клуб
251	4	с. Горбівці	Клуб
252	5	с. Нижні Синівці	Клуб
Топорівська сільська територіальна громада			
253	1	с. Топорівці	Будинок культури
254	2	с. Грозинці	Будинок культури
255	3	с. Колінківці	Будинок культури
Чагорська сільська територіальна громада			
256	1	с. Чагор	Будинок народної творчості та дозвілля

257	2	с. Молодія	Будинок культури
258	3	с. Луковиця	Клуб
Чернівецька міська територіальна громада			
259	1	м. Чернівці	Центральний палац культури
260	2	м. Чернівці	Будинок фольклору "Роша-Стинка"
261	3	м. Чернівці	Палац урочистих подій
262	4	м. Чернівці	Будинок культури творчої молоді "Автограф"
263	5	м. Чернівці	Будинок культури мікрорайону "Роша"
264	6	м. Чернівці	Культурно-просвітницький центр
265	7	м. Чернівці	Культурно-мистецький центр ім.І.Миколайчука
266	8	м. Чернівці	Культурно-мистецький центр "Садгора"
267	9	м. Чернівці	Будинок естетики та дозвілля
268	10	м. Чернівці	Клуб мікрорайону "Рогізна"
269	11	м. Чернівці	Будинок культури "Ленківці"
270	12	м. Чернівці	Центр культури "Вернісаж"
271	13	м. Чернівці	Центр дозвілля дітей та юнацтва парку ім.Ю.Федьковича
272	14	м. Чернівці	Клуб мікрорайону "Цецино"
273	15	с. Чорнівка	Клуб
Чудейська сільська територіальна громада			
274	1	с. Чудей	Будинок культури
275	2	с. Буденець	Будинок культури
276	3	с. Їжівці	Будинок культури
277	4	с. Нова Красношора	Клуб
278	5	с. Череш	Клуб
279	6	с. Урсоє	Клуб
Юрковецька сільська територіальна громада			
280	1	с. Юрківці	Центр культури, дозвілля та спорту

281	2	с. Горошівці	Будинок народної творчості та дозвілля
282	3	с. Погорілівка	Будинок культури
283	4	с. Баламутівка	Будинок культури
284	5	с. Добринівці	Будинок культури
285	6	с. Ржавинці	Будинок культури
286	7	с. Боянчук	Клуб
287	8	с. Чорний Потік	Клуб